

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 29ης Μαρτίου 2007*

Στην υπόθεση T-366/00,

Scott SA, με έδρα το Saint-Cloud (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τους Sir Jeremy Lever, QC, G. Peretz, J. Gardner, barristers, και τους R. Griffith και M. Παπαδάκη, solicitors,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από

τη **Γαλλική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues, S. Seam και F. Million,

παρεμβαίνουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους G. Rozet και J. Flett,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

με αντικείμενο μερική ακύρωση της αποφάσεως 2002/14/ΕΚ της Επιτροπής, της 12ης Ιουλίου 2000, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γαλλία υπέρ του ομίλου Scott Paper SA/Kimberly-Clark (ΕΕ 2002, L 12, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. D. Cooke, πρόεδρο, R. García-Valdecasas και I. Labucka, δικαστές,

γραμματέας: C. Kristensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 25ης Οκτωβρίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- ¹ Το 1969 η αμερικανικού δικαίου εταιρία Scott Paper Co. εξαγόρασε τη γαλλικού δικαίου εταιρία Bouton Brochard και δημιούργησε χωριστή εταιρία, τη Bouton Brochard Scott SA, η οποία ανέλαβε τις δραστηριότητες της Bouton Brochard. Τον Νοέμβριο του 1987 η Bouton Brochard Scott μετονομάστηκε σε Scott SA. Η εταιρία αυτή είχε ως δραστηριότητα την παραγωγή χαρτιού υγείας και χαρτιού οικιακής χρήσης κατά την περίοδο που αφορά η υπό κρίση υπόθεση.

- 2 Στις 31 Αυγούστου 1987, ο Δήμος Ορλεάνης (Γαλλία), ο νομός Loiret (Γαλλία) και η προσφεύγουσα συνήψαν συμφωνία για την πώληση στην τελευταία οικοπέδου 48 εκταρίων στη βιομηχανική ζώνη La Saussaye και για την καταβολή τέλους εξυγίανσης βάσει προνομιακού συντελεστή (στο εξής: συμφωνία Scott). Η συμφωνία αυτή προέβλεπε ότι ο νομός Loiret και ο Δήμος Ορλεάνης θα χρηματοδοτούσαν μέχρι του ποσού των 80 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων (FRF) (12,2 εκατομμύρια ευρώ) τις εργασίες διαρρυθμίσεως του χώρου από την προσφεύγουσα.

- 3 Η πραγματοποίηση των μελετών και των αναγκαίων για τη διαρρύθμιση του εν λόγω οικοπέδου εργασιών ανατέθηκε στην εταιρία μικτής οικονομίας για τον εξοπλισμό του Loiret (στο εξής: Sempel). Όπως προκύπτει από σύμβαση της 12ης Σεπτεμβρίου 1987 που συνήφθη μεταξύ του νομού Loiret, του Δήμου Ορλεάνης και της Sempel (στο εξής: σύμβαση Sempel), ο Δήμος Ορλεάνης παραχώρησε στη Sempel οικόπεδο 68 εκταρίων αντί της συμβολικής τιμής του ενός φράγκου. Εξάλλου, όπως προκύπτει από το άρθρο 4 της συμφωνίας Scott και από το άρθρο 12 της σύμβασης Sempel, η Sempel θα πωλούσε στη Scott το οικόπεδο των 48 εκταρίων και ένα εργοστάσιο-αποθήκη (στο εξής: επίδικο οικόπεδο) αντί 31 εκατομμυρίων FRF (4,7 εκατομμύρια ευρώ), δηλαδή προς 65 FRF/m².

- 4 Τον Νοέμβριο του 1996 το γαλλικό Ελεγκτικό Συνέδριο δημοσίευσε δημόσια έκθεση με τίτλο «Παρεμβάσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης υπέρ των επιχειρήσεων». Με την έκθεση αυτή επέστησε την προσοχή στο ενδεχόμενο να έχουν χορηγήσει οι γαλλικοί οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης ενισχύσεις σε ορισμένες επιχειρήσεις και επισήμανε ειδικότερα τη μεταβίβαση στην προσφεύγουσα του επίδικου οικοπέδου στη βιομηχανική ζώνη La Saussaye.

- 5 Κατόπιν της δημοσιεύσεως της εκθέσεως αυτής, η Επιτροπή έλαβε καταγγελία, με επιστολή της 23ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τους προνομιακούς όρους με τους οποίους ο Δήμος Ορλεάνης και ο νομός Loiret πώλησαν το εν λόγω οικόπεδο των 48 εκταρίων στη Scott και σχετικά με τον προνομιακό συντελεστή που εφαρμόστηκε στη Scott για το τέλος εξυγίανσης.

- 6 Με έγγραφο της 17ης Ιανουαρίου 1997 η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικά στοιχεία από τις γαλλικές αρχές. Στη συνέχεια, μεταξύ Ιανουαρίου 1997 και Απριλίου 1998, υπήρξε αλληλογραφία μεταξύ της Επιτροπής και των γαλλικών αρχών, οι οποίες έδωσαν εν μέρει, και συγκεκριμένα με τα έγγραφα της 17ης Μαρτίου, της 17ης Απριλίου και της 29ης Μαΐου 1997, τα στοιχεία και τις διευκρινίσεις που είχε ζητήσει η Επιτροπή. Στις 8 Αυγούστου 1997 η Επιτροπή ζήτησε εκ νέου διευκρινίσεις από τις γαλλικές αρχές. Η Επιτροπή έλαβε τα συμπληρωματικά στοιχεία από μεν τις γαλλικές αρχές στις 3 Νοεμβρίου 1997, από δε τον καταγγέλλοντα στις 8 Δεκεμβρίου 1997, στις 29 Ιανουαρίου 1998 και την 1η Απριλίου 1998.
- 7 Με έγγραφο της 10ης Ιουλίου 1998 η Επιτροπή πληροφόρησε τις γαλλικές αρχές ότι είχε αποφασίσει στις 20 Μαΐου 1998 να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ και τις κάλεσε να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους και να απαντήσουν σε ορισμένες ερωτήσεις (στο εξής: απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας). Με το έγγραφο αυτό η Επιτροπή ζήτησε επίσης από τις γαλλικές αρχές να πληροφορήσουν την προσφεύγουσα για την κίνηση της διαδικασίας, καθώς και για το γεγονός ότι υπήρχε το ενδεχόμενο να κληθεί να αποδώσει κάθε ενίσχυση που είχε εισπράξει παρανόμως. Με τη δημοσίευση του εν λόγω εγγράφου στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 30ής Σεπτεμβρίου 1998 (ΕΕ C 301, σ. 4) ενημερώθηκαν οι ενδιαφερόμενοι για την έναρξη της διαδικασίας και τους ζητήθηκε να διατυπώσουν ενδεχομένως τις παρατηρήσεις τους επί των επίμαχων μέτρων.
- 8 Οι γαλλικές αρχές ενημέρωσαν την προσφεύγουσα τηλεφωνικά, στις 30 Σεπτεμβρίου 1998, για την απόφαση κινήσεως της διαδικασίας. Με έγγραφο της 23ης Νοεμβρίου 1998, η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της αποφάσεως κινήσεως της διαδικασίας.
- 9 Με έγγραφο της 25ης Νοεμβρίου 1998, οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν παρατηρήσεις επί της αποφάσεως κινήσεως της διαδικασίας.

- 10 Αφού έλαβε γνώση των παρατηρήσεων των γαλλικών αρχών και των τρίτων, η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικά στοιχεία από τις γαλλικές αρχές. Δεδομένου ότι οι αρχές αυτές απάντησαν εν μέρει μόνο, η Επιτροπή τους απηύθυνε διαταγή, στις 8 Ιουλίου 1999, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88] της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83, σ. 1), να της παράσχουν τις αναγκαίες πληροφορίες. Οι γαλλικές αρχές προσκόμισαν ένα μέρος των στοιχείων αυτών στις 15 Οκτωβρίου 1999.
- 11 Σε σύσκεψη της 7ης Δεκεμβρίου 1999 μεταξύ γαλλικής αντιπροσωπείας, στην οποία συμπεριλαμβάνονταν αντιπρόσωποι της Scott και της Επιτροπής, η τελευταία επέτρεψε στην εν λόγω αντιπροσωπεία, κατ' εξαίρεση και για να διευκολυνθεί η διαδικασία, να παράσχει συμπληρωματικές πληροφορίες πριν από το τέλος Δεκεμβρίου 1999.
- 12 Με έγγραφο της 24ης Δεκεμβρίου 1999, η προσφεύγουσα υπέβαλε συμπληρωματικές παρατηρήσεις κατόπιν της συσκέψεως της 7ης Δεκεμβρίου 1999. Στις 12 Ιανουαρίου 2000, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι δεν έκανε δεκτό το εν λόγω έγγραφο για τον λόγο ότι είχε υποβληθεί μετά την παρέλευση της προθεσμίας που είχε ταχθεί με την απόφαση κινήσεως της διαδικασίας, δηλαδή την 30ή Οκτωβρίου 1998.
- 13 Οι γαλλικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή συμπληρωματικές πληροφορίες στις 10 Ιανουαρίου και στις 21 Φεβρουαρίου 2000.
- 14 Οι μετοχές της Scott αγοράστηκαν από την Kimberly-Clark Corp. (στο εξής: KC) τον Ιανουάριο του 1996. Η KC ανήγγειλε το κλείσιμο του εργοστασίου τον Ιανουάριο 1998. Το ενεργητικό του εργοστασίου, δηλαδή το οικόπεδο και το χαρτοποιείο, αγοράστηκε από την εταιρία Procter & Gamble (στο εξής: P & G) τον Ιούνιο του 1998.

Η προσβαλλόμενη απόφαση

- 15 Η Επιτροπή εξέδωσε στις 12 Ιουλίου 2000 την απόφαση 2002/14/EK σχετικά με την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γαλλία υπέρ του Ομίλου Scott Paper SA/Kimberly-Clark (ΕΕ 2002, L 12, σ. 1, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση). Μετά την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής (βλ. σκέψη 23 κατωτέρω), η Επιτροπή κοινοποίησε στη Γαλλική Δημοκρατία, στις 2 Μαρτίου 2001, διορθωτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως. Το άρθρο 1 και οι αιτιολογικές σκέψεις 172, 217 και η αιτιολογική σκέψη 239, στοιχεία β', α' της προσβαλλομένης αποφάσεως τροποποιήθηκαν.
- 16 Η προσβαλλόμενη απόφαση, όπως τροποποιήθηκε ορίζει:

«Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση, υπό μορφή προνομιακής τιμής ενός οικοπέδου και προνομιακού συντελεστή του τέλους εξυγίανσης, που χορήγησε η Γαλλία υπέρ της Scott, η οποία ανέρχεται σε 39,58 εκατομμύρια FRF (6,03 εκατομμύρια ευρώ) ή, σε τρέχουσα αξία, σε 80,77 εκατομμύρια FRF (12,3 εκατομμύρια ευρώ), όσον αφορά την προνομιακή τιμή του οικοπέδου, [...] είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

Άρθρο 2

1. Η Γαλλία θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα για να [αναζητήσει] από τον δικαιούχο την ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 1, η οποία ήδη χορηγήθηκε παράνομα.

2. Η [αναζήτηση] θα πραγματοποιηθεί χωρίς καθυστέρηση σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, εφόσον επιτρέπουν την άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της παρούσας απόφασης. Η προς [αναζήτηση] ενίσχυση αποφέρει τόκους από την ημερομηνία χορήγησής της ως τη στιγμή της [αναζήτησής] της. Οι τόκοι υπολογίζονται βάσει του επιτοκίου αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ισοδύναμου επιχορήγησης των περιφερειακών ενισχύσεων.»

- 17 Για τον υπολογισμό της αξίας της ενισχύσεως, η Επιτροπή θεώρησε ότι το μη διαρρυθμισμένο οικοπέδο των 68 εκταρίων είχε αγορασθεί από τις γαλλικές αρχές μεταξύ 1975 και 1987 αντί τιμήματος 10,9 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων (FRF) (1,7 εκατομμύρια ευρώ) (αιτιολογικές σκέψεις 15 και 170 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).
- 18 Στο ποσό αυτό η Επιτροπή πρόσθεσε το συνολικό κόστος με το οποίο επιβαρυνόταν η Sempel σύμφωνα με τον ισολογισμό εκκαθάρισης «Z.1 La Saussaye & La Planche», της 26ης Ιουλίου 1993 (στο εξής: ισολογισμός εκκαθάρισης της Sempel), για τις εργασίες διαρρυθμίσεως του οικοπέδου, δηλαδή 140,4 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (FRF) (21,4 εκατομμύρια ευρώ), το δε άθροισμα των ποσών αυτών ανερχόταν σε 151,3 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (FRF) (23,1 εκατομμύρια ευρώ) (αιτιολογικές σκέψεις 168 έως 170 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).
- 19 Στη συνέχεια, η Επιτροπή αφαίρεσε από το ποσό αυτό 51,3 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (FRF) (7,9 εκατομμύρια ευρώ) που αντιστοιχούν στο χρηματοοικονομικό κόστος των δανειοληπτικών πράξεων της Sempel, στην επιστροφή του ΦΠΑ για τις εργασίες διαρρυθμίσεως του οικοπέδου καθώς και στο κόστος ενός δημοσίου αγωγού λυμάτων ο οποίος, όπως απέδειξαν οι γαλλικές αρχές, δεν προοριζόταν αποκλειστικά για τη Scott αλλά ήταν κοινωφελής (αιτιολογική σκέψη 171 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).
- 20 Κατά την Επιτροπή, το κόστος της πράξης πώλησης του οικοπέδου ανερχόταν σε περίπου 100 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (FRF) (15,2 εκατομμύρια ευρώ). Το κόστος της πράξης που αφορούσε άμεσα τη Scott ήταν τα 48/68 του ποσού των 100

εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων (FRF) (15,2 εκατομμύρια ευρώ), ήτοι 70,588 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (FRF) (10,76 εκατομμύρια ευρώ), διότι η τελευταία αγόρασε μόνο τα 48 από τα 68 εκτάρια του επίμαχου οικοπέδου.

- 21 Τέλος, η Επιτροπή αφαίρεσε από το ποσό αυτό 31 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (FRF) (4,7 εκατομμύρια ευρώ) τα οποία η Sempel έλαβε από τη Scott προς αντιστάθμιση καθαρής ζημίας των γαλλικών αρχών ύψους περίπου 39,58 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων (FRF) (6,03 εκατομμύρια ευρώ) ή, σε τρέχουσα αξία, 80,77 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων (FRF) (12,3 εκατομμύρια ευρώ).
- 22 Ο υπολογισμός της αξίας της ενισχύσεως έχει συνοπτικά ως εξής:

Προσδιορισμός [σε εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (FRF)]	Σύνολο [σε εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (FRF)]
Κόστος οικοπέδου (αρχικό οικόπεδο: 10,9 και διαρρύθμιση: 140,4)	151,3
Μειώσεις (χρηματοοικονομικό κόστος των δανείων της Sempel: 29,4· επιστροφή ΦΠΑ: 8,3· δημόσιος αγωγός λυμάτων: 13,6)	- 51,3
Κόστος πράξης (151,3 - 51,3)	100
Κόστος πώλησης στη Scott (48/68 του κόστους αγοράς)	70,588
Τίμημα καταβληθέν από τη Scott	- 31
Ποσό ενισχύσεως	39,588

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 23 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 30 Νοεμβρίου 2000, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

- 24 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 4 Δεκεμβρίου 2000, ο νομός Loiret άσκησε προσφυγή, με αντικείμενο επίσης την ακύρωση της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η δε υπόθεση έλαβε τον αριθμό T-369/00.
- 25 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 5 Απριλίου 2001, η Γαλλική Δημοκρατία υπέβαλε αίτηση παρεμβάσεως στην παρούσα υπόθεση υπέρ της προσφεύγουσας.
- 26 Με διάταξη του προέδρου του πέμπτου πενταμελούς τμήματος της 10ης Μαΐου 2001, επιτράπηκε στη Γαλλική Δημοκρατία να παρέμβει υπέρ της προσφεύγουσας.
- 27 Κατόπιν αιτήσεως της Scott, το Πρωτοδικείο αποφάσισε, πριν εισέλθει επί της ουσίας, να αποφανθεί αρχικώς επί του ζητήματος παραγραφής που έθεσε η Scott κατ' εφαρμογή του άρθρου 15 του κανονισμού 659/1999.
- 28 Με τις αποφάσεις της 10ης Απριλίου 2003, το Πρωτοδικείο απέρριψε τις προσφυγές της Scott και του νομού Loiret στο μέτρο που στηρίχθηκαν στην παράβαση από την Επιτροπή του άρθρου 15 του κανονισμού 659/1999 και επιφυλάχθηκε ως προς τα δικαστικά έξοδα (αποφάσεις της 10ης Απριλίου 2003, T-366/00, Scott κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-1763, και T-369/00, κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-1789). Κατά τα λοιπά, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να συνεχίσει τις δίκες.
- 29 Εν αναμονή της αποφάσεως του Δικαστηρίου επί της αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε η Scott κατά της αποφάσεως Scott κατά Επιτροπής, σκέψη 18 ανωτέρω, το Πρωτοδικείο ανέστειλε τη δίκη στην υπό κρίση υπόθεση καθώς και στην υπόθεση T-369/00.

- 30 Με απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2005, C-276/03 P, Scott κατά Επιτροπής (Συλλογή 2005, σ. I-8437), το Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε η Scott κατά της αποφάσεως της 10ης Απριλίου 2003, Scott κατά Επιτροπής, σκέψη 28 ανωτέρω.
- 31 Με επιστολή της 10ης Νοεμβρίου 2005, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους ως προς τη συνέχιση της δίκης υπό το φως της αποφάσεως της 6ης Οκτωβρίου 2005, Scott κατά Επιτροπής, σκέψη 20 ανωτέρω. Με απάντηση της 24ης Νοεμβρίου 2005, η προσφεύγουσα επιβεβαίωσε ότι οι λόγοι και τα επιχειρήματα που απομένουν προς επίλυση είναι μόνον αυτά που αφορούν την ενίσχυση που χορηγήθηκε με τη μορφή προνομιακού τιμήματος για το επίμαχο οικοπέδο που αγόρασε η προσφεύγουσα στη βιομηχανική περιοχή Saussaye και αυτά που αφορούν την επιβολή ανατοκισμού από την Επιτροπή, με τη διάταξη περί επιστροφής της ενισχύσεως.
- 32 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας και, ως μέτρο οργάνωσης της διαδικασίας, κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν εγγράφως σε σειρά ερωτήσεων. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν.
- 33 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 25ης Οκτωβρίου 2006.
- 34 Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει το άρθρο 2 της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθόσον αφορά την ενίσχυση που χορηγήθηκε υπό τη μορφή προνομιακής τιμής του οικοπέδου που αναφέρεται στο άρθρο της 1·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

35 Η Γαλλική Δημοκρατία, παρεμβαίνουσα υπέρ της προσφεύγουσας, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

36 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα·
- επικουρικώς, να αποφανθεί ότι οι διάδικοι θα φέρουν τα έξοδά τους.

Σκεπτικό

37 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προβάλλει τέσσερις λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος είναι προσβολή των διαδικαστικών δικαιωμάτων, ο δεύτερος παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ο τρίτος παραβίαση της αρχής της προστασίας δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και ο τέταρτος εσφαλμένη εκτίμηση της ενισχύσεως.

- 38 Πρέπει, κατ' αρχάς, να εξεταστεί το παραδεκτό των συνημμένων του δικογράφου της προσφυγής και στη συνέχεια να εξεταστεί ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως.

Ως προς το παραδεκτό των συνημμένων του δικογράφου της προσφυγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 39 Η Επιτροπή προσάπτει στην προσφεύγουσα ότι στηρίζεται σε έγγραφα που δεν αποτέλεσαν μέρος της δικογραφίας κατά την ενώπιόν της διοικητική διαδικασία. Κατά την Επιτροπή, είναι απαράδεκτα τα ακόλουθα συνημμένα στο δικόγραφο της προσφυγής: το συνημμένο 6 (άρθρο που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα *Les Échos* στο φύλλο της 31ης Μαρτίου–1ης Απριλίου 2000), το συνημμένο 13 (επιστολή του δικηγόρου της Scott, της 24ης Δεκεμβρίου 1999, προς την Επιτροπή) και το συνημμένο 19 (επιστολή του δικηγόρου της Scott, της 24ης Μαρτίου 2000, προς μέλος του γραφείου του Mario Monti, μέλους της Επιτροπής).
- 40 Εξάλλου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το συνημμένο 23 της προσφυγής (η αρχική προσφορά του Δήμου Ορλεάνης προς την προσφεύγουσα) κοινοποιήθηκε, εν μέρει, προς την Επιτροπή ως συνημμένο στην από 7 Ιανουαρίου 2000 επιστολή των γαλλικών αρχών. Ωστόσο, πολλές σελίδες παραλείφθηκαν. Το συνημμένο 23 περιελάμβανε τις παραλειφθείσες σελίδες. Οι σελίδες αυτές είναι απαράδεκτες διότι κοινοποιήθηκαν τότε για πρώτη φορά στην Επιτροπή. Η Επιτροπή προσθέτει ότι το Πρωτοδικείο μπορεί, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, να λάβει νομικά υπόψη του ορισμένα από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο έγγραφο αυτό.
- 41 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, όσον αφορά το δημοσιευθέν στην εφημερίδα *Les Échos* άρθρο (βλ. σκέψη 39 ανωτέρω), ότι είναι παραδεκτό για τον λόγο ότι δημοσιεύθηκε πριν το τέλος της περιόδου κατά την οποία μπορούσε να υποβάλει πραγματικά στοιχεία.

- 42 Όσον αφορά τα έγγραφα της 24ης Δεκεμβρίου 1999 και της 24ης Μαρτίου 2000 (βλ. σκέψη 39 ανωτέρω), αυτά έπρεπε να περιληφθούν στην ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία, ωστόσο η Επιτροπή εσφαλμένως δεν τα δέχθηκε.
- 43 Όσον αφορά το συνημμένο 23 του δικογράφου της προσφυγής (βλ. σκέψη 40 ανωτέρω), η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι αγνοούσε ότι η Γαλλική Κυβέρνηση είχε προσκομίσει στην Επιτροπή μη πλήρες αντίγραφο του εγγράφου αυτού. Πάντως, η Επιτροπή δεν έχει δικαίωμα να αποκλείσει στοιχεία αν τα πραγματικά στοιχεία που προσκόμισε στην Επιτροπή το κράτος μέλος είναι εσφαλμένα ή μη πλήρη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 44 Πρέπει να επισημανθεί, εισαγωγικά, ότι τα έγγραφα τα οποία η Επιτροπή θεωρεί απαράδεκτα επισυνάφθηκαν νομίμως στο δικόγραφο της προσφυγής και αποτελούν επομένως μέρος της ενώπιον του Πρωτοδικείου δικογραφίας. Κατά συνέπεια, δεν τίθεται εν προκειμένω θέμα ως προς το παραδεκτό τους. Πράγματι, η Επιτροπή προβάλλει κατ' ουσίαν ότι τα επίμαχα έγγραφα δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη από το Πρωτοδικείο κατά την εκτίμηση της νομιμότητας της προσβαλλόμενης αποφάσεως για τον λόγο ότι δεν αποτελούσαν μέρος του φακέλου της Επιτροπής κατά τη διοικητική διαδικασία.
- 45 Επισημαίνεται ότι η νομιμότητα αποφάσεως της Επιτροπής στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων πρέπει να εκτιμάται βάσει των πληροφοριών που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή όταν έλαβε τη σχετική απόφαση (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1986, 234/84, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 2263, σκέψη 16, και της 11ης Σεπτεμβρίου 2003, C-197/99 Ρ, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-8461, σκέψη 86). Όπως ορθώς τόνισε η Επιτροπή, αυτό έχει ως συνέπεια ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να προβάλλει πραγματικά στοιχεία που ήταν άγνωστα στην Επιτροπή και τα οποία δεν της επισήμανε κατά τη διαδικασία αυτή (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Οκτωβρίου 1999, T-110/97, Kneissl Dachstein κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2881, σκέψη 102).

- 46 Ωστόσο, από τη νομολογία αυτή, δεν προκύπτει ότι αποδεικτικά στοιχεία που προέβαλε ο δικαιούχος ενισχύσεως με την προσφυγή ακυρώσεως δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για τους σκοπούς της εκτιμήσεως της νομιμότητας της προσβαλλόμενης αποφάσεως, εάν παραδεκτώς προβλήθηκαν στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία πριν την έκδοση της επίμαχης αποφάσεως και εάν η τελευταία τα απέκλεισε για αβάσιμους λόγους.
- 47 Πρέπει επομένως να εξεταστεί κάθε ένα από τα εν λόγω συνημμένα.
- 48 Όσον αφορά το άρθρο που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα *Les Échos* (βλ. σκέψη 39 ανωτέρω), δεν αμφισβητείται ότι δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία. Επομένως, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη για τους σκοπούς της εκτιμήσεως της νομιμότητας της προσβαλλόμενης αποφάσεως.
- 49 Όσον αφορά την αρχική προσφορά του Δήμου Ορλεάνης προς την προσφεύγουσα (βλ. σκέψη 40 ανωτέρω), δεν αμφισβητείται ότι η Γαλλική Δημοκρατία διαβίβασε στην Επιτροπή ορισμένες σελίδες του εγγράφου αυτού κατά τη διοικητική διαδικασία συνημμένες στην από 7 Ιανουαρίου 2000 επιστολή της, παραλείποντας ωστόσο ορισμένες άλλες σελίδες, χωρίς να ενημερώσει προς τούτο την Επιτροπή. Η παράλειψη αυτή δεν ήταν προφανής κατά την ανάγνωση των προσκομισθεισών σελίδων. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν ζήτησε από τη Γαλλική Δημοκρατία να προσκομίσει τις σελίδες που έλειπαν και η νομιμότητα της προσβαλλόμενης αποφάσεως δεν μπορεί να εκτιμηθεί υπό το φως του περιεχομένου των σελίδων αυτών.
- 50 Όσον αφορά την από 24 Μαρτίου 2000 επιστολή του δικηγόρου της Scott προς την Επιτροπή (βλ. σκέψη 39 ανωτέρω), και σύμφωνα με όσα παραδέχθηκε η Scott απαντώντας στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, η επιστολή αυτή αφορούσε το θέμα της παραγραφής. Δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο έχει εξετάσει το ζήτημα αυτό (βλ. σκέψεις 27 και 28 ανωτέρω), η ένσταση που υποβλήθηκε κατά της επιστολής αυτής είναι αλυσιτελής για τους σκοπούς της παρούσας αποφάσεως.

- 51 Στη συνέχεια, πρέπει να εξεταστεί η από 24 Δεκεμβρίου 1999 επιστολή του δικηγόρου της Scott προς την Επιτροπή (βλ. σκέψη 39 ανωτέρω). Η Επιτροπή αρνήθηκε να λάβει υπόψη της την επιστολή αυτή για τον λόγο ότι προερχόταν από τρίτο πρόσωπο και είχε κατατεθεί μετά την παρέλευση της προθεσμίας που είχε τάξει η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας (βλ. σκέψη 12 ανωτέρω).
- 52 Πρέπει να υπενθυμιστεί, συναφώς, ότι η διαδικασία ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων κινείται, λαμβανομένης υπόψη της εν γένει οικονομίας της, κατά του κράτους μέλους που ευθύνεται, από πλευράς των κοινοτικών του υποχρεώσεων, για τη χορήγηση της ενισχύσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Σεπτεμβρίου 2002, C-74/00 P και C-75/00 P, Falck και Acciaierie di Bolzano κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-7869, σκέψη 81).
- 53 Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, οι λοιποί ενδιαφερόμενοι, πλην του οικείου κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τη χορήγηση της ενισχύσεως, δεν μπορούν να απαιτήσουν οι ίδιοι κατ' αντιπαράθεση συζήτηση με την Επιτροπή, όπως αυτή που γίνεται με το εν λόγω κράτος μέλος. Αυτοί έχουν, επομένως, κατ' ουσίαν τον ρόλο πηγών πληροφοριών για την Επιτροπή (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, T-198/01, Technische Glaswerke Ilmenau κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2717, σκέψη 192, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 54 Συναφώς, κανένα μέτρο της διαδικασίας ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων δεν επιφυλάσσει, μεταξύ των ενδιαφερομένων, ιδιαίτερο ρόλο στον λαβόντα την ενίσχυση. Επιβάλλεται εξάλλου η διευκρίνιση ότι η διαδικασία ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων δεν είναι διαδικασία που κινείται «κατά» του λαβόντος ή των λαβόντων ενισχύσεις, πράγμα που θα συνεπαγόταν ότι αυτός ή αυτοί θα μπορούσαν να απαιτήσουν την αναγνώριση δικαιωμάτων εξίσου ευρέων με τα δικαιώματα άμυνας καθ'αυτά (απόφαση Falck και Acciaierie di Bolzano κατά Επιτροπής, σκέψη 52 ανωτέρω, σκέψη 83). Ωστόσο, μολονότι ο δικαιούχος της ενισχύσεως δεν έχει την ιδιότητα του διαδίκου, η νομολογία έχει αναγνωρίσει ότι αυτός έχει ορισμένα δικονομικά δικαιώματα, τα οποία αποβλέπουν στο να του παράσχουν τη δυνατότητα να προσκομίζει πληροφοριακά στοιχεία στην Επιτροπή και να προβάλλει τα επιχειρήματά του (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2005, Scott κατά Επιτροπής, σκέψη 30 ανωτέρω, σκέψη 34).

- 55 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η Scott κλήθηκε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της κατά την επίσημη φάση εξετάσεως του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ και του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, και ότι έκανε χρήση της δυνατότητας αυτής υποβάλλοντας, στις 23 Νοεμβρίου 1998, στην Επιτροπή λεπτομερείς παρατηρήσεις (βλ. σκέψη 8 ανωτέρω).
- 56 Εντούτοις, από την αναφερόμενη με τις ανωτέρω σκέψεις 52 έως 54 νομολογία δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή έχει δικαίωμα να μη λαμβάνει υπόψη της οποιαδήποτε άλλη παρατήρηση των δικαιούχων της ενισχύσεως μετά την εκπνοή της προθεσμίας που τάσσει η απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως. Αντιθέτως, από τη νομολογία προκύπτει ότι η Επιτροπή πρέπει να προβεί σε επιμελή και αμερόληπτη εξέταση του φακέλου στο πλαίσιο του άρθρου 88 ΕΚ (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, στο εξής: απόφαση Sytraval, σκέψη 62, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2003, T-228/99 και T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale και Land Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-435, σκέψεις 167 και 168). Επομένως, υπό ορισμένες συνθήκες, η Επιτροπή θα μπορούσε να έχει υποχρέωση να λάβει υπόψη της τις παρατηρήσεις του λαβόντος την ενίσχυση που υποβάλλονται μετά την εκπνοή της προθεσμίας που τάσσει η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας.
- 57 Ειδικότερα, καμία διάταξη του κανονισμού 659/1999, ιδίως δε το άρθρο του 6, δεν απαγορεύει να δέχεται η Επιτροπή τις παρατηρήσεις αυτές. Συγκεκριμένα, το άρθρο αυτό δίνει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να παρατείνει, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, την προθεσμία που έχει ταχθεί στα ενδιαφερόμενα μέρη για την υποβολή των παρατηρήσεων.
- 58 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, για να υφίσταται ενίσχυση πρέπει να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που προβλέπει η διάταξη αυτή (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1990, C-142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής, λεγόμενη «απόφαση Tubemeuse», Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψη 25, και της 24ης Ιουλίου 2003, C-280/00, Altmark Trans και Regierungspräsidium Magdeburg, Συλλογή 2003, σ. I-7747, σκέψη 74). Η Επιτροπή είναι επομένως υποχρεωμένη να ελέγξει αν υπάρχει πραγματικό πλεονέκτημα για τον δικαιούχο του μέτρου, το οποίο φέρεται να τον ευνοεί. Πάντως, εν προκειμένω, η ύπαρξη ενός τέτοιου πλεονεκτήματος αμφισβητήθηκε έντονα κατά τη διαδικασία της έρευνας.

Έτσι, ο προσδιορισμός της αξίας του επίμαχου οικοπέδου αποτέλεσε αντικείμενο πολυάριθμων ανταλλαγών αλληλογραφίας μεταξύ των γαλλικών αρχών, της Scott και της Επιτροπής. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή δεν μπορεί να καλύπτεται πίσω από μια τυπολατρική ερμηνεία των υποχρεώσεων της στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων προκειμένου να αρνηθεί στον λαβόντα την ενίσχυση τη δυνατότητα να προβάλει τις παρατηρήσεις του επί αμφισβητούμενου ζητήματος της έρευνας, απορρίπτοντας τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν εντός προθεσμίας που η ίδια είχε τάξει (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Φεβρουαρίου 2006, T-34/02, *Le Levant* 001 κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-267, σκέψη 96).

59 Συγκεκριμένα, μολονότι η διαδικασία ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων κινείται κατά του κράτους μέλους που ευθύνεται, και παρά την υποχρέωση του τελευταίου να συνεργασθεί πλήρως με την Επιτροπή και να της παράσχει όλες τις πληροφορίες που του ζητήθηκαν, η Επιτροπή δεν μπορεί να μη λάβει υπόψη της το γεγονός ότι ενδεχόμενη διαταγή επιστροφής της ενισχύσεως μπορεί να έχει σημαντικές οικονομικές συνέπειες για τον αποδέκτη της. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν μπορεί να τεκμαίρει, ζητώντας την προσκόμιση αποδείξεων και κατά την αξιολόγηση των αποδείξεων αυτών, ότι μεταξύ του κράτους μέλους και του λαβόντος την ενίσχυση υφίσταται κοινό συμφέρον, ειδικότερα όσον αφορά τον υπολογισμό της αξίας της ενισχύσεως. Λαμβανομένου υπόψη του ότι η ενίσχυση επιστρέφεται στο οικείο κράτος μέλος και όχι στην Κοινότητα, η Επιτροπή δεν μπορεί να υποθέτει ότι το κράτος μέλος είχε ως σκοπό να ελαχιστοποιήσει το επιστρεφόμενο ποσό προκειμένου να μεταχειριστεί δίκαια τον λαβόντα την ενίσχυση.

60 Εν προκειμένω, η Επιτροπή κλήθηκε να εξετάσει τη φερόμενη ως κρατική ενίσχυση δέκα σχεδόν έτη μετά τη χορήγησή της, που έλαβε χώρα το 1987. Εξάλλου, η Scott, λαβούσα την ενίσχυση, αγοράστηκε από την KC το 1996 και, στη συνέχεια, το επίμαχο οικόπεδο πωλήθηκε στην P & G το 1998 (βλ. σκέψη 14 ανωτέρω). Πρόκειται επομένως για μια υπόθεση στην οποία δεν ήταν εύκολο να ληφθούν οι πληροφορίες για την αξία της ενισχύσεως.

61 Η Επιτροπή επιδίωξε να διαφωτίσει τα γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά τη συνάντηση της 7ης Δεκεμβρίου 1999 με τη Γαλλική αντιπροσωπεία, στην οποία συμπεριλαμβάνονταν οι αντιπρόσωποι της Scott. Έλαβε έτσι την απόφαση, «για να διευκολυνθεί η διαδικασία» (αιτιολογική σκέψη 11 της προσβαλλόμενης αποφά-

σεως), να επιτρέψει την προσκόμιση συμπληρωματικών πληροφοριών πριν το τέλος Δεκεμβρίου 1999. Οι διάδικοι έχουν απόψεις που διίστανται όσον αφορά το αν η Επιτροπή επέτρεψε μόνο στις γαλλικές αρχές να προσκομίσουν συμπληρωματικές πληροφορίες ή αν η άδεια δόθηκε σε όλους τους αντιπροσώπους, επομένως και στους αντιπροσώπους της Scott. Πάντως, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι είχε ρητώς περιορίσει την άδειά της στις γαλλικές αρχές κατά την εν λόγω συνάντηση. Εν πάση περιπτώσει, η Scott απέστειλε την από 24 Δεκεμβρίου 1999 επιστολή της προς την Επιτροπή κατόπιν της άδειας αυτής.

- 62 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η απόφαση της Επιτροπής να απορρίψει την επιστολή αυτή ήταν δυσανάλογη και αντιφατική. Πρώτον, εφόσον ήταν έτοιμη να λάβει τις συμπληρωματικές πληροφορίες μετά την εν λόγω συνάντηση και μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1999, δεν υπήρχε κανένας λόγος, υπό τις περιστάσεις αυτές, να προβεί σε διάκριση ανάλογα με την πηγή της πληροφορίας απορρίπτοντας την επιστολή για τον λόγο απλώς ότι προερχόταν από τον λαβόντα την ενίσχυση και όχι από τις γαλλικές αρχές. Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι, αν το περιεχόμενο της από 24 Δεκεμβρίου 1999 επιστολής είχε περιληφθεί σε έγγραφο με τα στοιχεία της Γαλλικής Κυβερνήσεως, θα το είχε αποδεχθεί και θα το λάμβανε υπόψη της κατά τη λήψη της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Η Επιτροπή δεν μπορεί, αφενός, να επιτρέπει στον λαβόντα την ενίσχυση να συμμετέχει σε συνάντηση στην οποία δίνει την άδεια παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών και, αφετέρου, να του απαγορεύει την παροχή των πληροφοριών αυτών. Δεύτερον, η αντίδραση της Επιτροπής ήταν αντιφατική στο μέτρο που δέχθηκε παρόμοιες πληροφορίες παρασχεθείσες από τις γαλλικές αρχές στις 7 Ιανουαρίου και στις 21 Φεβρουαρίου 2000 (βλ. σκέψη 13 ανωτέρω), δηλαδή πολύ μετά την εκπνοή της προθεσμίας της 31ης Δεκεμβρίου 1999, που είχε ταχθεί κατά τη συνάντηση της 7ης Δεκεμβρίου 1999.

- 63 Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι λόγοι απορρίψεως της από 24 Δεκεμβρίου 1999 επιστολής της προσφεύγουσας δεν είναι βάσιμοι. Η προσφεύγουσα μπορούσε επομένως να επικαλεσθεί την επιστολή αυτή προκειμένου να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης αποφάσεως, εφόσον το περιεχόμενό της είχε υποβληθεί στην Επιτροπή εντός της προθεσμίας που η Επιτροπή είχε τάξει πριν το πέρας της διοικητικής διαδικασίας και έξι μήνες πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

Όσον αφορά τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, που αντλείται από την εσφαλμένη εκτίμηση της ενισχύσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- ⁶⁴ Πρώτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή έσφαλε κατά την εκτίμηση της αξίας του επίμαχου οικοπέδου. Ειδικότερα, η προσέγγιση που υιοθέτησε η Επιτροπή είναι εσφαλμένη στον βαθμό που βασίστηκε στο κόστος που είχε για το κράτος μέλος το μη διαρρυθμισμένο οικόπεδο και οι εργασίες διαρρυθμίσεως, εικάζοντας ότι το εν λόγω κόστος, το ποσό του οποίου, ανερχόμενο σε 31 εκατομμύρια FRF που καταβλήθηκαν στη Sempel, είχε αφαιρεθεί, αντιπροσώπευε την αξία της υποτιθέμενης ενισχύσεως.
- ⁶⁵ Όσον αφορά την αξία του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι οι δαπάνες που ανέλαβε ο Δήμος Ορλεάνης, οι οποίες καλύπτουν τη δωδεκαετία πριν από την ημερομηνία κατά την οποία του μεταβιβάστηκε το οικόπεδο, δεν παρέχουν αξιόπιστη ένδειξη ως προς την αξία που είχε το μη διαρρυθμισμένο οικόπεδο το 1987. Η προσφεύγουσα, παραπέμποντας στην από 24 Δεκεμβρίου 1999 επιστολή της και στο έγγραφο της Γαλλικής Δημοκρατίας της 21ης Φεβρουαρίου 2000, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή έπρεπε να βασιστεί στον φορολογικό έλεγχο σύμφωνα με τον οποίο το μη διαρρυθμισμένο οικόπεδο άξιζε, πράγματι, μόνον 5,55 FRF/m² το 1987 ή το 1988.
- ⁶⁶ Όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής σύμφωνα με το οποίο δεν μπορούσε να λάβει υπόψη της τον φορολογικό έλεγχο, εφόσον αυτός είχε διενεργηθεί έξι έτη μετά την επίμαχη μεταβίβαση, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι ο εν λόγω έλεγχος αναφέρεται στην αξία του οικοπέδου σε χρόνο που είναι λυσιτελής για τους σκοπούς της διαδικασίας σε θέματα κρατικών ενισχύσεων και ότι στηρίχθηκε σε εκτίμηση που πραγματοποιήθηκε την εποχή εκείνη. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η εκτίμηση του οικοπέδου που χρησιμοποιήθηκε για τους σκοπούς του φορολογικού ελέγχου ήταν λυσιτελής στο πλαίσιο της έρευνας της υποτιθέμενης κρατικής ενισχύσεως διότι ήταν προδήλως προς το συμφέρον των φορολογικών αρχών να καθορίσουν τη μεγαλύτερη δυνατή αξία, προκειμένου να μειώσουν το κόστος αποσβέσεως του εργοστασίου, το οποίο υπήρχε το ενδεχόμενο να αποτιμηθεί για τον υπολογισμό των μελλοντικών φόρων εισοδήματος.

- 67 Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι το προβαλλόμενο πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως δεν συνίσταται στο σφάλμα στο οποίο υπέπεσε η Επιτροπή διότι δεν έλαβε υπόψη την εκτίμηση του 1988 που χρησιμοποιήθηκε στον φορολογικό έλεγχο του 1993. Το προβαλλόμενο σφάλμα αφορά περισσότερο στο γεγονός ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε σε στοιχεία τα οποία προδήλως ήταν όχι ιδιαίτερος πειστικά, ενώ η προσφεύγουσα παρέσχε βάσιμες εναλλακτικές πληροφορίες τις οποίες η Επιτροπή δεν εξέτασε.
- 68 Κατά την προσφεύγουσα, εφόσον ο Δήμος Ορλεάνης κατείχε το οικοπέδο από το 1975 (αιτιολογική σκέψη 15 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), δεν επρόκειτο για περίπτωση που, δυνάμει συμβάσεως συναφθείσας μεταξύ κρατικού οργάνου και επιχειρήσεως που έπρεπε να λάβει κρατική ενίσχυση, το κρατικό όργανο συναινούσε να αποκτήσει το οικοπέδο για να το μεταβιβάσει στην επιχείρηση σε τιμή μικρότερη από την τιμή αγοράς. Στην περίπτωση εκείνη, η εκτίμηση οποιασδήποτε κρατικής ενισχύσεως θα πραγματοποιούνταν βάσει της αξίας αγοράς του οικοπέδου από το κρατικό όργανο. Αντιθέτως, στην υπό κρίση περίπτωση, η Επιτροπή έπρεπε να προσδιορίσει την αξία του οικοπέδου κατά την ημερομηνία που μεταβιβάστηκε στη Scott.
- 69 Όσον αφορά το κόστος διαρρυθμίσεως του οικοπέδου, η Επιτροπή εσφαλμένως εξομοίωσε το κόστος που βάρυνε τη Sempel για τη διαρρύθμιση του οικοπέδου με την αξία της ενισχύσεως. Πάντως, από τη συμφωνία Scott προκύπτει ότι οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης συμφώνησαν ότι η Sempel θα πραγματοποιούσε τις εργασίες στον εν λόγω χώρο αντί ανώτατου τιμήματος 80 εκατομμυρίων FRF. Λαμβανομένου υπόψη του ανωτάτου αυτού ορίου, η υπόθεση της Επιτροπής ότι τα 48/68 κάθε γαλλικού φράγκου που δαπανούσε η Sempel δημιουργούσαν πλεονέκτημα υπέρ της προσφεύγουσας είναι προδήλως εσφαλμένη και άδικη.
- 70 Επιπλέον, οι δαπάνες που βάρυναν τη Sempel θα μπορούσαν να δαπανηθούν ασκόπως ή να δαπανηθούν για την πραγματοποίηση εργασιών που δεν ζήτησε η Scott και δεν θα ήταν προς το συμφέρον της. Θα μπορούσαν επίσης να ενταχθούν στις υποδομές που συνήθως παρέχονται από τον κρατικό προϋπολογισμό και, συνεπώς, δεν συνιστούν ενίσχυση (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 168 και 169 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).

- 71 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι το επίμαχο οικόπεδο της μεταβιβάστηκε αντί 31 εκατομμυρίων FRF (δηλαδή 64 FRF/m²). Κατά την προσφεύγουσα, το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει την τιμή που είχε πράγματι στην αγορά. Παρατηρεί συναφώς ότι, το 1998, η P & G αγόρασε το εν λόγω οικόπεδο των 48 εκταρίων και το εργοστάσιο στην πραγματική αγοραία τιμή, δηλαδή 27,653 εκατομμύρια FRF. Το τίμημα που κατέβαλε η P & G παρέχει καλύτερη ένδειξη για την αξία που είχε το επίμαχο οικόπεδο το 1987 από αυτήν που παρέχουν τα στοιχεία που επέλεξε να λάβει υπόψη της η Επιτροπή.
- 72 Δεύτερον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλα σφάλματα εκτιμήσεως κατά τον υπολογισμό του ποσού της ενισχύσεως.
- 73 Υπήρξε ιδίως σφάλμα υπολογισμού της προσβαλλόμενης αποφάσεως, το οποίο η Επιτροπή διόρθωσε μετά την κατάθεση του δικογράφου της προσφυγής (βλ. σκέψη 15 ανωτέρω).
- 74 Εξάλλου, η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του επιτοκίου σε 5,7 % για τους σκοπούς του υπολογισμού της τρέχουσας αξίας της ενισχύσεως που αφορά το επίμαχο οικόπεδο. Εφόσον η Επιτροπή εκτίμησε το κόστος που είχε η ενίσχυση αυτή για το κράτος, θα έπρεπε να εφαρμόσει το επιτόκιο που ισχύει στη Γαλλία για τα όργανα του δημόσιου τομέα, όπως η Sempel, δηλαδή επιτόκιο σημαντικά μικρότερο από αυτό που εφαρμόζεται στα δάνεια του ιδιωτικού τομέα.
- 75 Πρώτον, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι τήρησε τους γενικούς κανόνες για τις διαταγές παροχής πληροφοριών (βλ. άρθρο 13 του κανονισμού 659/1999 και απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Απριλίου 1994, C-324/90 και C-342/90, Γερμανία και Pleuger Worthington κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-1173, σκέψη 26). Η Επιτροπή προσθέτει ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να κοινοποιήσει τη διαταγή απευθείας στην προσφεύγουσα δεδομένου ότι η διαδικασία των κρατικών ενισχύσεων διεξάγεται αποκλειστικά μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους. Η προσφεύγουσα είχε την ευκαιρία

να υποβάλει τις παρατηρήσεις της μετά την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας και, εν πάση περιπτώσει, είχε τη δυνατότητα να παράσχει τις ελλείπουσες πληροφορίες μετά το ανακοινωθέν Τύπου σχετικά με τη διαταγή παροχής πληροφοριών. Επιπλέον, όπως θα αποδειχθεί στη συνέχεια, η Επιτροπή επιμένει στο γεγονός ότι η έλλειψη των εν λόγω πληροφοριών δεν αποτελεί σημαντικό πρόβλημα εν προκειμένω.

76 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι προσπάθησε να καθορίσει την αξία του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου και των διαρρυθμίσεων που μεταβιβάστηκαν στην προσφεύγουσα. Η Επιτροπή, στον βαθμό που στηρίχθηκε στο κόστος που βάρυνε το κράτος μέλος, το έπραξε διότι διαπίστωσε ότι η προσέγγιση αυτή έδινε εν προκειμένω μια αξιόπιστη ένδειξη για την πιθανή αξία του επίμαχου οικοπέδου που μεταβιβάστηκε στην προσφεύγουσα.

77 Όσον αφορά το μη διαρρυθμισμένο οικόπεδο, η Επιτροπή προσπάθησε να καθορίσει την αξία που είχε στις 31 Αυγούστου 1987, ημερομηνία της συνάψεως της συμβάσεως. Μολονότι με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν εφάρμοσε την ανακοίνωσή της 97/C 209/03 σχετικά με τα στοιχεία κρατικής ενίσχυσης στις πωλήσεις γηπέδων-οικοπέδων και κτιρίων από τις δημόσιες αρχές (ΕΕ 1997, C 209, σ. 3) με αναδρομική ισχύ, εφάρμοσε όμως τη «συστηματική και λογική» προσέγγισή της του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, όπως την είχε παραθέσει με την εν λόγω ανακοίνωση. Η Επιτροπή υπογραμμίζει συναφώς ότι το επίμαχο οικόπεδο δεν είχε πωληθεί μέσω διαγωνισμού με ανοικτή διαδικασία και κατά την πώληση προς την προσφεύγουσα δεν είχε πραγματοποιηθεί καμία ανεξάρτητη εκτίμηση. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η αρχική αξία του οικοπέδου αντιπροσωπεύει για τις δημόσιες αρχές μια «σημαντική ένδειξη» της αξίας του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου.

78 Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας οι γαλλικές αρχές επισήμαναν τρεις φορές στην Επιτροπή ότι το μέσο κόστος του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου, το οποίο αγοράστηκε μεταξύ 1975 και 1987, προσδιοριζόταν σε 15 FRF/m² (υποσημείωση 8 της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Μολονότι οι αρχές αυτές μπόρεσαν να διευκρινίσουν, με το έγγραφό τους της 3ης Νοεμβρίου 1997, ότι 30 εκτάρια αγοράστηκαν την 1η Ιουλίου 1975, 32,5 εκτάρια στις 13 Δεκεμβρίου 1984 και 5,5 εκτάρια στις 18 Σεπτεμβρίου 1987, επέλεξαν να μην παραθέσουν το τίμημα της καθεμίας από τις αγορές αυτές. Η Επιτροπή παρατηρεί συναφώς ότι κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας δεν προσκομίσθηκαν ούτε οι πράξεις πώλησεως ούτε κάποιο άλλο έγγραφο στο οποίο να εμφανίζονται οι διαδοχικές

αγορές από τον Δήμο Ορλεάνης των μη διαρρυθμισμένων οικοπέδων. Δεν δόθηκαν πληροφορίες στην Επιτροπή για τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε για την εξεύρεση της μέσης τιμής των 15 FRF/m². Επιπλέον, δεν έγινε γνωστό με ακρίβεια ποια ήσαν τα οικοπέδα, από το σύνολο των 68 εκταρίων που είχε αγοράσει ο Δήμος Ορλεάνης, που μεταβιβάστηκαν στην προσφεύγουσα σχηματίζοντας το τεμάχιο των 48 εκταρίων. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή ορθώς κατέληξε ότι το αναφερόμενο τίμημα των 15 FRF/m² αφορά περίοδο που εκτείνεται μέχρι το 1987 και, συνεπώς, μπορεί να θεωρηθεί ως επαρκώς πρόσφατη ένδειξη, και επομένως αξιόπιστη, για την ελάχιστη αξία του οικοπέδου κατά τον χρόνο της συμφωνίας Scott.

79 Επιπλέον, σύμφωνα με το σημείο 2.2 των πρακτικών συνεδριάσεως του κοινοτικού συμβουλίου του Δήμου Ορλεάνης της 27ης Μαΐου 1994, η αρχική αξία του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου προσδιοριζόταν σε 10,9 εκατομμύρια FRF, δηλαδή στη «λίαν περιορισμένη» τιμή των 23 FRF/m². Δεδομένου ότι τα πρακτικά αυτά καταρτίστηκαν πριν την παρούσα διαδικασία από την ίδια αρχή που χορήγησε την επίδικη ενίσχυση, η Επιτροπή θεωρεί ότι παρείχαν λογική και αξιόπιστη βάση για τον καθορισμό της αξίας του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου. Η Επιτροπή προσθέτει ότι όπως προκύπτει από το έγγραφο του διαγωνισμού, το οποίο συνέταξε για την προσφεύγουσα ο Δήμος Ορλεάνης, η «αξία του [μη διαρρυθμισμένου] οικοπέδου τον Μάρτιο του 1987 [ανερχόταν σε] 20 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα» (δηλαδή 50 εκτάρια προς 40 FRF/m²).

80 Αντίθετα με όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, οι γαλλικές αρχές δεν επικαλέσθηκαν, με το από 21 Φεβρουαρίου 2000 έγγραφό τους, εκτίμηση του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου σε 5,55 FRF/m² βάσει ενός υποτιθέμενου φορολογικού ελέγχου. Κατά την Επιτροπή, πρόκειται απλώς για μια πληροφορία με σκοπό τη διευκόλυνση στην κατανόηση ενός πίνακα, η οποία δεν αποδεικνύεται από καμία έγγραφη απόδειξη, αφορά το 1993, έξι χρόνια περίπου μετά τη συμφωνία Scott, και έρχεται σε αντίθεση με άλλες δηλώσεις στις οποίες προέβησαν οι γαλλικές αρχές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας καθώς και με τη δήλωση του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Ορλεάνης που περιλαμβάνεται στην απόφαση του 1994. Επομένως, η Επιτροπή δεν έσφαλε αποφασίζοντας να μη συνάγει από την περικοπή στην οποία παρέπεμψε η προσφεύγουσα ότι είχε αποδειχθεί ότι η αξία του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου ανερχόταν σε 5,55 FRF/m².

81 Η προσφεύγουσα προβάλλει για πρώτη φορά με το υπόμνημά της απαντήσεως ότι το έγγραφο της 24ης Δεκεμβρίου 1999 περιείχε εκτίμηση του μη διαρρυθμισμένου

οικοπέδου η οποία πραγματοποιήθηκε το 1988 (βλ. σκέψη 65 ανωτέρω). Κατά την Επιτροπή, οι νέοι πραγματικοί ισχυρισμοί που προβάλλονται με το υπόμνημα απαντήσεως είναι απαράδεκτοι για τον ίδιο λόγο που είναι απαράδεκτη και η επιστολή της 24ης Δεκεμβρίου 1999. Η Επιτροπή παρατηρεί συναφώς ότι ούτε η επιστολή παρέχει τη δυνατότητα να εντοπισθεί η παραμικρή αναφορά σε εκτίμηση που πραγματοποιήθηκε το 1988.

82 Πέραν του γεγονότος ότι η εν λόγω επιστολή είναι απαράδεκτη, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι πρέπει να απορριφθεί και επί της ουσίας. Πρώτον, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα έγγραφο που να ενισχύει τον ισχυρισμό ότι η εκτίμηση αυτή πραγματοποιήθηκε το 1988 βάσει της αξίας που είχε το μη διαρρυθμισμένο οικόπεδο το 1987 και δεν παρέσχε καμία διευκρίνιση όσον αφορά τον νόμο ή τη νομοθετική ρύθμιση δυνάμει της οποίας θεωρείται ότι πραγματοποιήθηκε η εκτίμηση αυτή. Δεύτερον, η Επιτροπή εκτιμά ότι η τοπική φορολογική αρχή μπορεί να εκτιμήσει τα οικόπεδα με αξίες συμβολικές και κατ' ουσίαν πλασματικές για τους σκοπούς της επιβολής του τοπικού φόρου, οι αξίες δε αυτές καμία ή ελάχιστη σχέση έχουν με την πραγματική αγοραία αξία των οικόπεδων. Τρίτον, και αντίθετα με όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, από καμία βάση δεν συνάγεται ότι η φορολογική αρχή εκτίμησε το οικόπεδο στη μεγαλύτερη δυνατή αξία με σκοπό να περιορίσει στο μέγιστο την αξία των διαρρυθμίσεων, να μειώσει το κόστος αποσβέσεως της προσφεύγουσας και να αυξήσει έτσι τον καταβλητέο από την προσφεύγουσα φόρο. Τέταρτον, η Επιτροπή θεωρεί ότι μια εκτίμηση πραγματοποιηθείσα από τη φορολογική αρχή δεν αποκλείει κατ' ανάγκη κάθε στοιχείο κρατικής ενισχύσεως.

83 Εξάλλου, η Επιτροπή αμφισβητεί τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας σύμφωνα με τον οποίο ο Δήμος Ορλεάνης κατείχε το μη διαρρυθμισμένο οικόπεδο από το 1975. Όπως τονίστηκε με τη σκέψη 78 ανωτέρω, οι γαλλικές αρχές επισήμαναν ότι τα 30 εκτάρια αποκτήθηκαν την 1η Ιουλίου 1975, τα 32,5 εκτάρια στις 13 Δεκεμβρίου 1984 (λίγο περισσότερο από δύο έτη πριν την προσφορά προς τη Scott) και τα 5,5 εκτάρια στις 18 Σεπτεμβρίου 1987, δηλαδή μετά τη σύναψη της συμφωνίας Scott και της συμβάσεως Sempel. Επομένως, σύμφωνα με τη συλλογιστική της ίδιας της προσφεύγουσας (βλ. σκέψη 68 ανωτέρω), πρόκειται για μια κατάσταση στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή ορθώς έλαβε υπόψη της το τίμημα που έπρεπε να καταβάλει το κράτος για να αποκτήσει το μη διαρρυθμισμένο οικόπεδο. Η Επιτροπή προσθέτει ότι η Γαλλική Δημοκρατία επέλεξε να μην κοινοποιήσει στην Επιτροπή ούτε τις λεπτομέρειες του τμήματος του οικοπέδου που τελικά μεταβιβάστηκε στην προσφεύγουσα ούτε τη μέθοδο υπολογισμού της μέσης τιμής.

- 84 Όσον αφορά τις διαρρυθμίσεις, η Επιτροπή, με απόφασή της, απηύθυνε εντολή προς τις γαλλικές αρχές να της παράσχουν λεπτομερείς εξηγήσεις καθώς και έγγραφα που να αναφέρουν λεπτομερώς τις εργασίες που πραγματοποίησε η Sempel και το πραγματικό τους κόστος. Οι πληροφορίες αυτές ουδέποτε παρασχέθησαν στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία.
- 85 Επιπλέον, η προσφεύγουσα δεν προέβαλε καμία εξήγηση ως προς το ποια θεωρεί ότι είναι η πραγματική αξία των διαρρυθμίσεων που της μεταβιβάστηκαν. Όπως εξηγήθηκε με τη σκέψη 77 ανωτέρω, ελλείπει κατάλληλης διαδικασίας διαγωνισμού ή εκτιμήσεως πραγματοποιηθείσας από ανεξάρτητο πραγματογνώμονα πριν τις διαπραγματεύσεις που προηγήθηκαν της πώλησής, το κόστος που βάρυνε το κράτος μέλος αντιπροσωπεύει για τις δημόσιες αρχές μια καλή ένδειξη της αξίας των διαρρυθμίσεων που μεταβιβάστηκαν στην προσφεύγουσα, δηλαδή 89,1 εκατομμύρια FRF. Συναφώς, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι χρησιμοποίησε τον ισολογισμό εκκαθαρίσεως της Sempel, δηλαδή την πλέον αξιόπιστη έγγραφη απόδειξη (επικυρωμένη εν προκειμένω) που διέθετε, αφαιρώντας το χρηματοοικονομικό κόστος της Sempel, τον ΦΠΑ και το κόστος των δημόσιων υποδομών κατόπιν συμφωνίας με τις γαλλικές αρχές (αιτιολογικές σκέψεις 89 και 171 της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Βάσει του ισολογισμού αυτού, η Επιτροπή καθόρισε τη συνολική αξία των διαρρυθμίσεων. Αντίθετα με όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η αξία των διαρρυθμίσεων που της μεταβιβάστηκαν ήταν ανάλογη με τις εργασίες που όντως πραγματοποίησε η Sempel και όχι με τους όρους της συμφωνίας Scott.
- 86 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι σύμφωνα με τα πρακτικά της συνεδριάσεως του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Ορλεάνης της 27ης Μαΐου 1994, το συνολικό κόστος της πράξεως του οικοπέδου και των διαρρυθμίσεων για τον Δήμο Ορλεάνης και τον νομό Loiret ανερχόταν είτε σε 84 482 274 εκατομμύρια FRF είτε σε 92 531 048 εκατομμύρια FRF (σκέψη 2.2).
- 87 Η Επιτροπή εκτιμά ότι το τίμημα που κατέβαλε το 1998 η P & G για την αγορά του (βλ. σκέψη 71 ανωτέρω) δεν παρείχε καλύτερη ένδειξη για την αξία των διαρρυθμίσεων που πραγματοποιήθηκαν το 1987 από τα υπόλοιπα αποδεικτικά στοιχεία που διέθετε και τα οποία περιγράφονται με την προσβαλλόμενη απόφαση. Η Επιτροπή εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, η προσφεύγουσα διαμαρτύρεται ότι αδικήθηκε για τον λόγο ότι η KC κατέβαλε υπέρογκο τίμημα όταν αγόρασε τη Scott ενώ, όταν η Scott πώλησε το

ενεργητικό, η τιμή αγοράς δεν περιελάμβανε κανένα ποσό που να αντανακλά το στοιχείο της επίμαχης ενισχύσεως. Το επιχείρημα αυτό θα είχε ως συνέπεια να γίνει δεκτό ότι η τιμή πώλησεως προς την P & G αντανakλούσε μια εκτίμηση του ενεργητικού επηρεασμένη σημαντικά, εξ αρχής, από την ύπαρξη της επίμαχης ενισχύσεως. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να έχει «και την πίτα σωστή και τον σκύλο χορτάτο»: είτε η P & G θα είχε «πληρώσει» τη Scott για την ενίσχυση, οπότε δεν υφίσταται ζήτημα αδικίας που πρέπει να επανορθωθεί όσον αφορά τη Scott, είτε η τιμή που κατέβαλε η P & G —και η τιμή στην οποία η Scott μπορούσε να πωλήσει και προτίθετο να πωλήσει— επηρεάστηκε σημαντικά εξ αρχής από τη χορήγηση της ενισχύσεως, οπότε δεν μπορούσε με κανένα τρόπο να χρησιμεύσει ως βάση υπολογισμού της πραγματικής αξίας που είχε το οικόπεδο και οι διαρρυθμίσεις το 1987.

- 88 Η Επιτροπή υπενθυμίζει εξάλλου ότι κάλεσε τις γαλλικές αρχές να της προσκομίσουν πλέον εμπεριστατωμένες πληροφορίες (αιτιολογικές σκέψεις 97 και 168 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).
- 89 Δεύτερον, η Επιτροπή παραδέχεται ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση υφίσταται σφάλμα κατά τον υπολογισμό (βλ. σκέψη 73 ανωτέρω) και παρατηρεί ότι έλαβε, προς τούτο, τα απαραίτητα μέτρα για τη διόρθωση του εν λόγω σφάλματος (βλ. σκέψη 15 ανωτέρω).
- 90 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας σύμφωνα με το οποίο υπήρξε έλλειψη συνεκτικότητας στην προσέγγιση της Επιτροπής και ότι θα έπρεπε να χρησιμοποιήσει το επιτόκιο που βάρυνε τη Sempel (βλ. σκέψη 74 ανωτέρω) πρέπει να απορριφθεί. Η Επιτροπή ορθώς χρησιμοποίησε το επιτόκιο του 5,6 % το οποίο προβλέπεται από την ανακοίνωσή της όσον αφορά τη μέθοδο καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και της τρέχουσας αξίας του ποσού που πρέπει να επιστραφεί δυνάμει διαταγής ανακτήσεως που αφορά παράνομη κρατική ενίσχυση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 91 Δεδομένου ότι η έννοια της κρατικής ενισχύσεως έχει νομικό χαρακτήρα και πρέπει να ερμηνεύεται βάσει αντικειμενικών στοιχείων, ο κοινοτικός δικαστής οφείλει, κατ'

αρχήν και λαμβανομένων υπόψη τόσο των συγκεκριμένων στοιχείων της διαφοράς την οποία εκδικάζει όσο και του τεχνικού ή περίπλοκου χαρακτήρα των εκτιμήσεων της Επιτροπής, να ασκεί πλήρη έλεγχο όσον αφορά το ζήτημα αν ένα μέτρο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Μαΐου 2000, C-83/98 Ρ, Γαλλία κατά Ladbroke Racing και Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-3271, σκέψη 25, και του Πρωτοδικείου της 17ης Οκτωβρίου 2002, T-98/00, Linde κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-3961, σκέψη 40).

⁹² Αποτελούν ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ παρεμβάσεις οι οποίες, υπό διαφορετική μορφή, ελαφρύνουν τις επιβαρύνσεις που κανονικά βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχειρήσεως και οι οποίες, για τον λόγο αυτόν, είναι παραπλήσιες προς επιδότηση (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 1961, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg* κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή 1954-1964, σ. 547, και της 8ης Μαΐου 2003, C-328/99 και C-399/00, *Ιταλία και SIM 2 Multimedia* κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-4035, σκέψη 35), όπως είναι, ιδίως, η παροχή αγαθών ή υπηρεσιών υπό προνομιακούς όρους (απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Νοεμβρίου 2003, C-126/01, *GEMO*, Συλλογή 2003, σ. I-13769, σκέψη 29· βλ., επίσης, απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Φεβρουαρίου 1988, 67/85, 68/85 και 70/85, *Van der Kooy* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 219, σκέψεις 28 και 29).

⁹³ Η εν λόγω αρχή, εφαρμοζόμενη σε πώληση οικοπέδου από δημόσιο νομικό πρόσωπο προς επιχείρηση, έχει ως συνέπεια ότι πρέπει να εξετασθεί, ιδίως, εάν η τιμή πώλησεως μπορούσε να επιτευχθεί από τον αγοραστή υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς (βλ., σε αυτή την κατεύθυνση, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2002, T-127/99, T-129/99 και T-148/99, *Diputación Foral de Álava* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1275, σκέψη 73). Η Επιτροπή, κατά τον καθορισμό της αγοραίας τιμής, οφείλει να λάβει υπόψη της την αβεβαιότητα που μπορεί να ενέχει ο αναδρομικός καθορισμός τέτοιων αγοραίων τιμών (απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Σεπτεμβρίου 2004, T-274/01, *Valmont* κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-3145, σκέψη 45).

⁹⁴ Πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, ο σκοπός που επιδιώκει η Επιτροπή, όταν απαιτεί την επιστροφή της παράνομης ενισχύσεως, είναι να χάσει ο λαβών την ενίσχυση το πλεονέκτημα το οποίο απολάμβανε στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του και να επανέλθουν τα πράγματα στην προ της

καταβολής της εν λόγω ενισχύσεως κατάσταση (βλ., σε αυτή την κατεύθυνση, αποφάσεις του Δικαστηρίου Tubemeuse, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 66, και της 4ης Απριλίου 1995, C-348/93, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1995, σ. I-673, σκέψη 27). Έτσι, η απόδοση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν παρανόμως δεν μπορεί να συνιστά κύρωση μη προβλεπόμενη από το κοινοτικό δίκαιο, ακόμη και αν πραγματοποιείται αρκετό χρόνο μετά τη χορήγηση των εν λόγω ενισχύσεων (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Ιουνίου 1999, C-75/97, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-3671, σκέψη 65, και του Πρωτοδικείου της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, T-55/99, CETM κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-3207, σκέψη 164). Με άλλα λόγια, οι αποφάσεις της Επιτροπής σε θέματα κρατικών ενισχύσεων με τις οποίες διατάσσεται η επιστροφή τους αποτελούν μέτρα επαναφοράς της προτέρας νόμιμης καταστάσεως και δεν έχουν χαρακτήρα κυρώσεως.

95 Ωστόσο, όταν η Επιτροπή αποφασίζει να διατάξει την επιστροφή συγκεκριμένου ποσού, οφείλει, σύμφωνα με την υποχρέωση επιμελούς και αμερόληπτης εξετάσεως του φακέλου στο πλαίσιο του άρθρου 88 ΕΚ (αποφάσεις Sytraval, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 62, και Westdeutsche Landesbank Girozentrale και Land Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 167), να καθορίσει, κατά τον σαφέστερο επιτρεπόμενο εκ των περιστάσεων τρόπο, την αξία της ενισχύσεως που έλαβε η επιχείρηση. Με την αποκατάσταση της προτέρας καταστάσεως, όπως αυτή είχε πριν από την καταβολή της ενισχύσεως, αφενός, η Επιτροπή υποχρεούται να εξασφαλίσει ότι δεν υφίσταται πλέον το πραγματικό πλεονέκτημα της ενισχύσεως και να διατάξει την επιστροφή του συνόλου της ενισχύσεως. Δεν μπορεί, για λόγους επιείκειας προς τον δικαιούχο, να διατάξει την επιστροφή ποσού μικρότερου από την αξία της ληφθείσας ενισχύσεως. Αφετέρου, η Επιτροπή δεν έχει δικαίωμα, για να τονίσει την αποδοκιμασία της ως προς τη σοβαρότητα της παράνομης πράξεως, να διατάξει την επιστροφή ποσού μεγαλύτερου από την αξία της ενισχύσεως που έλαβε ο δικαιούχος.

96 Πρέπει να προστεθεί, συναφώς, ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι πραγματοποίησε κατά προσέγγιση εκτίμηση. Συγκεκριμένα, όσον αφορά μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση, είναι δυνατόν, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως, και ειδικότερα όταν έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα από την πώληση ενός οικοπέδου, η Επιτροπή να συναντά δυσκολίες ως προς την ανεύρεση της πραγματικής αξίας της ενισχύσεως. Οι περιστάσεις αυτές μπορούν να ληφθούν

υπόψη κατά την εκτίμηση της νομιμότητας της αποφάσεως της Επιτροπής και, ειδικότερα, του αν η Επιτροπή διεξήγαγε επιμελώς την έρευνα του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Πλην όμως, το βασικό ζήτημα που αφορά την εκτίμηση της ενισχύσεως αποτελεί πραγματικό ζήτημα, στο οποίο ο κοινοτικός δικαστής πρέπει να ασκεί πλήρη έλεγχο. Το γεγονός απλώς ότι η Επιτροπή μπόρεσε να πραγματοποιήσει κατά προσέγγιση εκτίμηση λόγω των περιστάσεων της υποθέσεως δεν της παρέχει, ωστόσο, περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά τον καθορισμό του ποσού του οποίου διατάσσει την επιστροφή.

- ⁹⁷ Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα εμμένει στο γεγονός ότι η τιμή που κατέβαλε για το επίμαχο οικοπέδο, δηλαδή τα 31 εκατομμύρια FRF, αντιπροσώπευε την αγοραία αξία που είχε το οικοπέδο το 1987, όταν συνήφθη η σύμβαση Sempel.
- ⁹⁸ Πάντως, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή κατέληξε ότι οι γαλλικές αρχές είχαν πωλήσει το επίμαχο οικοπέδο στη Scott σε προνομιακή τιμή και καθόρισε την αξία του οικοπέδου σε 70,588 εκατομμύρια FRF. Η Επιτροπή υπολόγισε το ποσό αυτό βασιζόμενη στο κόστος που παρουσίασαν οι οικείες δημόσιες αρχές και όχι σε σχέση με εκτίμηση της πιθανής τιμής πώλησεως στην αγορά του επίμαχου οικοπέδου το 1987 (βλ. σκέψεις 17 έως 20 ανωτέρω).
- ⁹⁹ Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δικαιούται, και μάλιστα υποχρεούται, να βασιστεί στο κόστος που παρουσίασαν οι γαλλικές αρχές. Αφενός, η προσέγγιση αυτή δίδει αξιόπιστη ένδειξη της πιθανής αξίας του οικοπέδου και των διαρρυθμίσεων που μεταβιβάστηκαν στην προσφεύγουσα. Αφετέρου, η Επιτροπή υπογραμμίζει με την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ., ιδίως, αιτιολογικές σκέψεις 97 έως 99) ότι η Γαλλική Δημοκρατία δεν συνεργάστηκε κατά τη διοικητική διαδικασία, συμπεριφέρθηκε με παρελκυστικό τρόπο και, ειδικότερα, δεν παρέσχε όλες τις πληροφορίες που ήσαν απαραίτητες για τον καθορισμό της αξίας της κρατικής ενισχύσεως, παρά το γεγονός ότι κλήθηκε να παράσχει τις πληροφορίες αυτές με εντολή που της απευθύνθηκε δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/1999 (βλ. σκέψη 10 ανωτέρω).

- 100 Υπό τις περιστάσεις αυτές, και υπό το φως της προαναφερθείσας στις σκέψεις 91 έως 95 νομολογίας, εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να ελέγξει αν η Επιτροπή προέβη στην έρευνα του φακέλου εκτιμώντας, με όλη την απαιτούμενη προσοχή, τα επίδικα πραγματικά στοιχεία και, ειδικότερα, αν η αξία την οποία καθόρισε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση για το επίμαχο οικοπέδο κατά την εκτίμηση του ποσού του παράνομου πλεονεκτήματος αντιστοιχεί, με ικανοποιητική ακρίβεια, στην αγοραία τιμή που είχε το 1987.
- 101 Εισαγωγικά, πρέπει να υπενθυμιστεί, ότι δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλμα κατά τον υπολογισμό του ποσού της ενισχύσεως με την πρώτη μορφή της προσβαλλόμενης αποφάσεως, την οποία διόρθωσε κατόπιν της ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής. Με την πρώτη αυτή μορφή της αποφάσεως, η Επιτροπή έλαβε ως αφετηρία του υπολογισμού της το κόστος της πράξεως πωλήσεως του συνολικού οικοπέδου των 68 εκταρίων, από το οποίο αφαίρεσε τα 31 εκατομμύρια FRF που κατέβαλε η προσφεύγουσα. Στη συνέχεια, πολλαπλασίασε το αποτέλεσμα της αφαίρεσης με το κλάσμα 48/68 προκειμένου να σταθμίσει το γεγονός ότι η Scott είχε αγοράσει μόνο 48 εκτάρια. Σύμφωνα με τον υπολογισμό αυτόν, υφίστατο ενίσχυση ύψους 48,7 εκατομμυρίων FRF (7,42 εκατομμύρια ευρώ) δηλαδή, σε τρέχουσα αξία, 100 εκατομμύρια FRF (15,2 εκατομμύρια ευρώ) όσον αφορά την προνομιακή τιμή του επίμαχου οικοπέδου.
- 102 Πάντως, η Επιτροπή εσφαλμένα εκτίμησε ότι στη Scott αντιστοιχούσαν μόνο τα 48/68 των 31 εκατομμυρίων FRF και όχι το συνολικό ποσό. Παραδέχθηκε το σφάλμα αυτό και με τη διορθωμένη μορφή της προσβαλλόμενης αποφάσεως κατέληξε ότι η ενίσχυση ανερχόταν σε 39,58 εκατομμύρια FRF τα οποία, σε τρέχουσα αξία, αντιστοιχούσαν σε 80,77 εκατομμύρια FRF.
- 103 Δεδομένου ότι το σφάλμα αυτό διορθώθηκε από την Επιτροπή μετά την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής, δεν θα μπορούσε από μόνο του να δικαιολογήσει την ακύρωση της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Προκαλεί όμως μια διπλή παρατήρηση. Πρώτον, ανακύπτει το ζήτημα των λόγων που οδήγησαν την Επιτροπή να υποπέσει, κατά την έρευνά της, σε τόσο σοβαρό σφάλμα. Στη συνέχεια, και κυρίως, η διάπραξη τέτοιου σφάλματος επιτείνει την αναγκαιότητα να ελέγξει το Πρωτοδικείο ενδελεχώς όλες τις άλλες πλευρές του υπολογισμού της ενισχύσεως.

104 Πρέπει επομένως να εξεταστεί η προσέγγιση την οποία ακολούθησε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση για να εκτιμήσει την αξία του επίμαχου οικοπέδου.

— Όσον αφορά τα σφάλματα της μεθόδου και του υπολογισμού της προσβαλλόμενης αποφάσεως

105 Πρέπει να υπενθυμιστεί, κατ' αρχάς, ότι, στο πλαίσιο εκτιμήσεως της αξίας ενισχύσεως που χορηγήθηκε υπό τη μορφή πωλήσεως οικοπέδου σε υποτιθέμενη προνομιακή τιμή, έχει εφαρμογή η αρχή του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς. Επομένως, η αξία της ενισχύσεως ισούται με τη διαφορά μεταξύ αυτού που κατέβαλε ο λαβών την ενίσχυση και αυτού που έπρεπε να καταβάλει την εποχή εκείνη υπό κανονικές συνθήκες αγοράς για να αγοράσει ισοδύναμο οικόπεδο από ιδιώτη πωλητή.

106 Πάντως, η Επιτροπή παραδέχεται εν προκειμένω ότι για την εκτίμηση του ποσού της ενισχύσεως βασίστηκε στο κόστος που κατέβαλαν οι γαλλικές αρχές (βλ. σκέψη 76 ανωτέρω). Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν βασίστηκε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, σε καμία άμεση και ανεξάρτητη εκτίμηση της αγοραίας αξίας που είχε το επίμαχο οικόπεδο το 1987. Βασίστηκε, αντιθέτως, στο κόστος του επίμαχου οικοπέδου όπως αυτό προκύπτει από το ποσό που κατέβαλαν οι οικείες αρχές. Μολονότι το κόστος αγοράς και διαρρυθμίσεως μπορεί να αποτελέσει δευτερεύουσα ή έμμεση ένδειξη της αξίας του επίμαχου οικοπέδου, ωστόσο τα στοιχεία αυτά δεν αποτελούν την καλύτερη απόδειξη της αξίας αυτής. Η εφαρμογή της αρχής του ιδιώτη επενδυτή συνεπάγεται, συγκεκριμένα, την εκτίμηση της τιμής πωλήσεως που θα είχε επιτευχθεί αν το επίμαχο οικόπεδο είχε πωληθεί τον Αύγουστο του 1987 υπό κανονικές συνθήκες αγοράς. Η τιμή αυτή δεν καθορίζεται αναγκαστικά από το κόστος που αναφέρει ο πωλητής, διότι ενδέχεται να έχει επηρεαστεί από πολλαπλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων η σχέση προσφοράς και ζήτησης κατά τον χρόνο της πωλήσεως. Με άλλα λόγια, το κόστος που παρουσιάζουν οι γαλλικές αρχές για μια δωδεκαετία, στο πλαίσιο της αγοράς του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου (βλ. σκέψη 17 ανωτέρω) και της διαρρυθμίσεώς του, δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά την αγοραία αξία του τον Αύγουστο του 1987.

- 107 Η Επιτροπή δικαιολογεί την επιλογή της βασιζόμενης στο κόστος που παρουσίασαν οι γαλλικές αρχές εκτιμήσεως προβάλλοντας ότι, αντίθετα με τη «συστηματική και λογική» προσέγγιση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, όπως την παρέθεσε με την ανακοίνωσή της 97/С 209/03 σχετικά με τα στοιχεία κρατικής ενίσχυσης που περιέχονται στις πωλήσεις οικοπέδων και κτιρίων από τις δημόσιες αρχές, οι γαλλικές αρχές δεν πώλησαν το επίμαχο οικόπεδο μέσω διαγωνισμού με ανοικτή διαδικασία και κατά την πώληση προς την προσφεύγουσα δεν είχε πραγματοποιηθεί καμία ανεξάρτητη εκτίμηση (βλ. σκέψεις 77 και 85 ανωτέρω). Υπό τις περιστάσεις αυτές, θεωρεί ότι ορθώς μπορούσε να βασιστεί, για τον καθορισμό της αξίας του επίμαχου οικοπέδου, στο κόστος που παρουσίασαν οι εν λόγω αρχές.
- 108 Πάντως, το γεγονός ότι οι γαλλικές αρχές δεν καθόρισαν, το 1987, την αξία του αγαθού μέσω διαγωνισμού με ανοικτή διαδικασία ή βάσει ανεξάρτητης εκτίμησης πριν την πώληση προς τη Scott δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωσή της, κατά την έρευνα στο πλαίσιο του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, να καθορίσει την αξία του αγαθού βάσει της πλέον αξιόπιστης μεθόδου. Συγκεκριμένα, αντίθετα με όσα υποστηρίζει, η Επιτροπή δεν ακολούθησε τη συστηματική και λογική προσέγγιση που παρέθεσε με την ανακοίνωσή της του 1997, αλλά επέλεξε ευθέως το ιστορικό κόστος αγοράς και διαρρυθμίσεως του επίμαχου οικοπέδου που παρουσίασαν οι γαλλικές αρχές, χωρίς να εξετάσει τη σκοπιμότητα να προσφύγει σε ανεξάρτητη εκτίμηση (βλ. σκέψεις 137 και 138 κατωτέρω).
- 109 Εξάλλου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή είχε δικαίωμα να βασιστεί αποκλειστικά στο κόστος που παρουσίασαν οι οικείες αρχές για να εκτιμήσει την αξία του επίμαχου οικοπέδου, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η προσέγγισή της όσον αφορά την εκτίμηση του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου είναι εσφαλμένη στο μέτρο που, αφενός, υπέπεσε προς τούτο σε δεύτερο σφάλμα υπολογισμού και, αφετέρου, βασίστηκε σε ανακριβή δεδομένα ως προς το εν λόγω κόστος.
- 110 Πρώτον, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι τα εν λόγω 68 εκτάρια, «τα οποία την εποχή εκείνη ήταν γεωργικά εδάφη, είχαν ήδη αγορασθεί

μεταξύ των ετών 1975 και 1987 από τον Δήμο [Ορλεάνης] σε τιμή 16 FRF/m² (2,4 ευρώ/ m²), ήτοι συνολικά έναντι ποσού 10,9 εκατομμυρίων FRF (1,7 εκατομμύρια ευρώ)» (αιτιολογική σκέψη 15). Βασίζεται, συναφώς, στο σημείο 2.2 των πρακτικών του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Ορλεάνης της 27ης Μαΐου 1994. Ωστόσο, από τα εν λόγω πρακτικά προκύπτει ότι το ποσό των 10,9 εκατομμυρίων FRF αντιστοιχούσε στο κόστος του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου των 48 εκταρίων που μεταβιβάστηκε στη Scott και όχι στο οικόπεδο των 68 εκταρίων. Επομένως, αντίθετα με τον υπολογισμό της Επιτροπής, το κόστος του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου ανερχόταν σε 23 FRF/m², δηλαδή σχεδόν 50 % περισσότερο από τα 16 FRF/m². Η Επιτροπή υπέπεσε έτσι σε σφάλμα υπολογισμού.

- 111 Η Επιτροπή επομένως δεν έπρεπε, κατά τον υπολογισμό του ποσού του πλεονεκτήματος που έλαβε η Scott, να διαιρέσει το ποσό των 10,9 εκατομμυρίων FRF μεταξύ των 48 και των 20 εκταρίων (αιτιολογική σκέψη 170 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), αλλά να το λάβει υπόψη της στο σύνολό του, διότι αφορούσε την έκταση των 48 εκταρίων. Το γεγονός ότι το σφάλμα αυτό είναι υπέρ της Scott δεν συνεπάγεται ότι είναι συγχωρητέο. Η Επιτροπή είχε υποχρέωση να αποδείξει, στο μέτρο του δυνατού, την πραγματική αξία της επίδικης ενισχύσεως και να διατάξει την επιστροφή της (βλ. τη νομολογία που υπενθυμίζεται στη σκέψη 95 ανωτέρω).
- 112 Επομένως, η Επιτροπή υπέπεσε επίσης σε σφάλμα στον βαθμό που θεώρησε ότι η εκτίμησή της των 16 FRF/m² για το μη διαρρυθμισμένο οικόπεδο ενισχυόταν από τη μέση τιμή αγοράς των 15 FRF/m² για τα 68 εκτάρια την οποία ανέφεραν οι γαλλικές αρχές κατά τη διοικητική διαδικασία (αιτιολογική σκέψη 15 της προσβαλλόμενης αποφάσεως και υποσημείωση 8).
- 113 Αν η Επιτροπή δεν είχε εσφαλμένα καταλήξει ότι το κόστος των 48 εκταρίων ανερχόταν σε 16 FRF/m², μπορεί να υποτεθεί ότι θα είχε παρατηρήσει τη σημαντική διαφορά μεταξύ των 15 FRF/m² και των 23 FRF/m² και, κατά συνέπεια, θα είχε αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία των πληροφοριών για το κόστος του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου.

- 114 Δεύτερον, όσον αφορά τη χρησιμοποίηση ανακριβών στοιχείων ως προς το κόστος του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου, η Επιτροπή βασίστηκε, τουλάχιστον εν μέρει, στη μέση τιμή των 15 FRF/m² που κατέβαλαν οι γαλλικές αρχές για τα 68 εκτάρια του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου που αγόρασαν την 1η Ιουλίου 1975 (30 εκτάρια), στις 13 Δεκεμβρίου 1984 (32,5 εκτάρια) και στις 18 Σεπτεμβρίου 1987 (5,5 εκτάρια). Συγκεκριμένα, η Επιτροπή ανέφερε επανειλημμένα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι είχε λάβει υπόψη της τη μέση τιμή των 15 FRF/m² ως αξία του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου.
- 115 Ωστόσο, η Επιτροπή δεν έλεγξε την τιμή αγοράς καθενός από τα επίδικα τεμάχια. Αντιθέτως, χρησιμοποίησε μία μέση τιμή την οποία εξήγαγε από το κόστος αγοράς το 1975, 1984 και 1987, γεγονός που δεν οδηγεί αναγκαστικά στην αγοραία αξία του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου το 1987. Ειδικότερα, και αντίθετα με αυτό που υποστηρίζει η Επιτροπή (βλ. σκέψη 78 ανωτέρω), το κόστος των τεμαχίων των 30 και 32,5 εκταρίων, που αγοράστηκαν το 1975 και το 1984 αντίστοιχα, δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά την αξία που είχε το μη διαρρυθμισμένο οικόπεδο το 1987 σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή. Συναφώς, πρέπει να αναφερθεί ότι όπως προκύπτει από την ανακοίνωση 97/C 209/03 της Επιτροπής σχετικά με τα στοιχεία κρατικής ενίσχυσης που περιέχονται στις πωλήσεις οικοπέδων και κτιρίων από τις δημόσιες αρχές «[τ]ο αρχικό κόστος για την απόκτηση ενός οικοπέδου-γηπέδου και κτιρίου από τις δημόσιες αρχές αποτελεί ένα δείκτη για την αγοραία αξία, εκτός εάν μεσολάβησε μεγάλο χρονικό διάστημα μεταξύ της αγοράς και της πώλησης του οικοπέδου» [σκέψη II 2, στοιχείο δ']. Ακόμη και αν χρησιμοποιηθεί η προσέγγιση της Επιτροπής όπως την παρέθεσε με την ανακοίνωση αυτή, η Επιτροπή δεν είχε δικαίωμα να βασιστεί στο κόστος αγοράς του τεμαχίου που αγοράστηκε το 1975.
- 116 Αντιθέτως, η τιμή αγοράς των 5,5 εκταρίων που αγοράστηκαν την εποχή της επίδικης πώλησεως, το 1987, μπορούσε να της παράσχει μία ένδειξη της τιμής ανά τετραγωνικό μέτρο του εν λόγω μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου υπό την επιφύλαξη, βεβαίως, του ελέγχου των περιστάσεων, καθώς και των συναφών με την εν λόγω αγορά συνθηκών. Πάντως, αντί να προσπαθήσει να εξεύρει την πληροφορία αυτή (βλ., συναφώς, σκέψεις 151 έως 153 κατωτέρω), η Επιτροπή στηρίχθηκε σε δευτερεύουσες πληροφορίες.
- 117 Επιπλέον, από τον φάκελο δεν προσδιορίζεται ποιο τμήμα των 68 εκταρίων πωλήθηκε στη Scott και, ειδικότερα, ποια σχέση υπάρχει μεταξύ των τριών τεμαχίων που αγοράστηκαν το 1975, 1984 και 1987 και των 48 εκταρίων που αγόρασε η Scott το 1987.

- 118 Η Επιτροπή υπογραμμίζει επανειλημμένα με τα δικόγρατά της (βλ. σκέψη 79 ανωτέρω), και, ειδικότερα, με τις απαντήσεις της στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, ότι τα 10,9 εκατομμύρια FRF για τα οποία γίνεται μνεία στα πρακτικά του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου της Ορλεάνης της 27ης Μαΐου 1994, αναφέρονται περισσότερο στην αρχική «λίαν περιορισμένη» αξία του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου των 48 εκταρίων παρά στην τιμή του. Ανεξαρτήτως του αν η Επιτροπή θεώρησε εσφαλμένα με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι το ποσό των 10,9 εκατομμυρίων FRF αναφερόταν στα 68 εκτάρια (βλ. σκέψη 110 ανωτέρω), πρέπει να τονιστεί ότι το σημείο 2.2 των εν λόγω πρακτικών αποτελεί, πράγματι, σύντομη και χωρίς λεπτομερείς εξηγήσεις περίληψη του «κόστους της πράξεως», ιδίως του ποσού των 10,9 εκατομμυρίων FRF για την αγορά του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου, που ήταν η «αρχική αξία του ακινήτου». Η ίδια η Επιτροπή τόνισε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι επρόκειτο για την «τιμή αγοράς» ή το «κόστος» για τις γαλλικές αρχές του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου (αιτιολογικές σκέψεις 20, 157, 161 και 170).
- 119 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν διέθετε καμία ένδειξη όσον αφορά τις περιστάσεις υπό τις οποίες είχαν αγοραστεί από τον Δήμο Ορλεάνης τα τρία τεμάχια που συνθέτουν το συνολικό οικόπεδο των 68 εκταρίων. Παραμένουν επίσης άγνωστοι οι συμβατικοί όροι των αγορών αυτών. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν γνώριζε αν το καθένα από τα τεμάχια αυτά είχε αγοραστεί κατόπιν διαπραγματεύσεως ή κατόπιν απαλλοτριώσεως για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Αν πρόκειται για την τελευταία αυτή περίπτωση, είναι πιθανό το ποσό των 10,9 εκατομμυρίων FRF να αφορά αποζημίωση λόγω απαλλοτριώσεως των πρώην ιδιοκτητών των οικοπέδων αυτών, συμπεριλαμβανομένης της αποζημιώσεως για διακοπή των γεωργικών δραστηριοτήτων στα εν λόγω οικόπεδα, ή άλλες δαπάνες αγοράς για το κράτος, οι οποίες υπερβαίνουν την πραγματική αξία του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου.
- 120 Επιπλέον, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, όπως προκύπτει από τον φάκελο, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της ορισμένα πραγματικά περιστατικά λυσιτελή για την εκτίμηση των διαρρυθμίσεων στο εν λόγω οικόπεδο. Ειδικότερα, η συμφωνία Scott (βλ. σκέψεις 2 και 3 ανωτέρω) προέβλεπε ότι η Scott θα κατέβαλε για το επίδικο οικόπεδο τίμημα 31 εκατομμυρίων ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής ενός εργοστασίου 30 000 m². Όμως, σύμφωνα με τα πρακτικά των συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Ορλεάνης της 27ης Μαΐου 1994, «κατασκευάστηκε ένα εργοστάσιο 54 000 m² περίπου (αντί του εργοστασίου των

30 000 m² που προβλεπόταν αρχικά)». Η διαφορά αυτή δεν αναφέρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση και προφανώς δεν ελήφθη υπόψη από την Επιτροπή κατά την έρευνα του φακέλου. Αν είχε λάβει υπόψη της το γεγονός αυτό, μπορεί να υποτεθεί ότι θα έθετε σε αμφισβήτηση την αξιοπιστία της εκτιμήσεώς της για την ανά τετραγωνικό μέτρο αξία του επίδικου οικοπέδου.

121 Εξάλλου, όπως προκύπτει από το άρθρο 4 της συμφωνίας Scott, η προσφεύγουσα είχε δεσμευθεί να αγοράσει το επίδικο οικόπεδο στην τιμή των 31 εκατομμυρίων FRF και η Sempel «θα πραγματοποιούσε εργασίες σε αυτό μέχρι του ανώτατου ποσού των 80 [εκατομμυρίων FRF]». Ωστόσο, σύμφωνα με τον ισολογισμό εκκαθαρίσεως της Sempel που απέστειλαν στην Επιτροπή οι γαλλικές αρχές στις 6 Οκτωβρίου 1999, το συνολικό κόστος με το οποίο επιβαρύνθηκε η Sempel για τις εργασίες διαρρυθμίσεως του οικοπέδου ανήλθε σε 140,4 εκατομμύρια FRF. Το γεγονός ότι οι εργασίες διαρρυθμίσεως κόστισαν 140,4 εκατομμύρια FRF αντί για το «ανώτατο ποσό των 80 [εκατομμυρίων FRF]» που προέβλεπε η συμφωνία Scott, δηλαδή υπήρξε υπέρβαση του κόστους κατά 75,5 %, θα έπρεπε να οδηγήσει την Επιτροπή να αντιληφθεί ότι το κόστος που βάρυνε τη Sempel δεν αντιπροσώπευε αναγκαστικά στοιχείο που αντανakλούσε την αγοραία αξία του επίδικου οικοπέδου. Συναφώς, και όπως προσάπτει η Scott στην Επιτροπή, ο ισολογισμός εκκαθαρίσεως της Sempel δεν παρατίθεται με την απόφαση κινήσεως της διαδικασίας. Η Επιτροπή έπρεπε τουλάχιστον να ρωτήσει τη Scott για τη διαφορά αυτή μεταξύ των 140,4 εκατομμυρίων FRF και των 80 εκατομμυρίων FRF που προέβλεπε η συμφωνία Scott.

122 Ο φάκελος δεν περιέχει καμία πληροφορία ως προς το αν η υπέρβαση των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε η Sempel οφειλόταν στην κατασκευή ενός σχεδόν διπλάσιου από το αρχικά προβλεπόμενο εργοστασίου ή αν προήλθε από υπέρβαση των δαπανών εξαιτίας της αναποτελεσματικότητας της Sempel ή ακόμη από άσκοπες δαπάνες που δεν συνέβαλαν στην αύξηση της αξίας του οικοπέδου. Ερωτηθέντες επί του θέματος αυτού από το Πρωτοδικείο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι διάδικοι δεν μπόρεσαν να διευκρινίσουν αν η αύξηση του μεγέθους του εργοστασίου προέκυψε από τη βούληση να χορηγηθεί ακόμη σημαντικότερη κρατική ενίσχυση στη Scott ή από κάποιο σφάλμα κατά την κατασκευή του εργοστασίου.

123 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο καθορισμός από την Επιτροπή της αγοραίας αξίας που είχε το επίμαχο οικόπεδο το 1987 είναι εσφαλμένος.

— Όσον αφορά τις πληροφορίες που δεν έλαβε υπόψη της η Επιτροπή

¹²⁴ Πρέπει να τονιστεί ότι, κατά το πέρας της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, δηλαδή στις αρχές του 2000, η Επιτροπή είχε ενημερωθεί ή έπρεπε να έχει ενημερωθεί από πολλές άλλες ενδείξεις για την αγοραία αξία του επίμαχου οικοπέδου, όπως και για την ύπαρξη και άλλων εκτιμήσεων του οικοπέδου αυτού. Ωστόσο, και παρά το γεγονός ότι διέθετε μόνον ανακριβείς πληροφορίες για το κόστος αγοράς του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου, η Επιτροπή δεν διερωτήθηκε αν οι εν λόγω ενδείξεις είναι λυσιτελείς.

¹²⁵ Πρώτον, με το έγγραφο της 24ης Δεκεμβρίου 1999 το οποίο έπρεπε να λάβει υπόψη της η Επιτροπή (βλ. σκέψεις 51 έως 63 ανωτέρω), η Scott επικαλέσθηκε εκτίμηση του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου σε 5,5 FRF/m², στην οποία προέβη η Γαλλική φορολογική αρχή κατά την πώληση του οικοπέδου από τον Δήμο Ορλεάνης στη Sempel το 1987. Οι γαλλικές αρχές, επίσης, έκαναν μνεία της εκτιμήσεως αυτής με το έγγραφο της 21ης Φεβρουαρίου 2000 (βλ. σκέψη 13 ανωτέρω). Το 1993, η διοίκηση δέχθηκε την εκτίμηση αυτή κατά τη διενέργεια φορολογικού ελέγχου της Scott. Βεβαίως, και όπως τόνισε η Επιτροπή (βλ. σκέψη 82 ανωτέρω), δεν είναι αυτονόητο ότι η αξία που έγινε δεκτή στο πλαίσιο φορολογικού ελέγχου αποδεικνύει την αγοραία αξία ενός οικοπέδου. Ωστόσο, πρόκειται, εκ πρώτης όψεως, για εκτίμηση του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου που πραγματοποιήθηκε από ανεξάρτητη αρχή και την οποία η Επιτροπή θα έπρεπε, τουλάχιστον, να εξετάσει. Πάντως, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν κάνει καμία αναφορά στην εκτίμηση των 5,5 FRF/m².

¹²⁶ Η Scott επικαλέσθηκε επίσης, με το ίδιο έγγραφο, πραγματογνωμοσύνη για το επίμαχο οικόπεδο που συνέταξαν πραγματογνώμονες του γραφείου Galtier με την οποία, το 1996, εποχή κατά την οποία η Επιτροπή δεν είχε ακόμη κινήσει τη διαδικασία έρευνας σχετικά με τις φερόμενες ενισχύσεις προς τη Scott, η τιμή του επίμαχου οικοπέδου, το οποίο η Scott είχε αγοράσει από τη Sempel το 1987 έναντι 31 εκατομμυρίων FRF, εκτιμήθηκε σε 40,6 εκατομμύρια FRF. Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή εκτίμησε ότι το οικόπεδο αυτό, όπως είχε διαρρυθμιστεί, άξιζε 70,588 εκατομμύρια FRF (βλ. σκέψη 20 ανωτέρω). Η Scott πρότεινε, με το από 24 Δεκεμβρίου 1999 έγγραφό της, να προσκομίσει στην Επιτροπή αντίγραφο της εκθέσεως Galtier.

- 127 Επιπλέον, η Scott αναφέρθηκε σε εκτίμηση του ελεγκτή της Scott και της KC, τον οποίο διόρισε ο πρόεδρος του Πρωτοδικείου εμπορικών διαφορών της Nanterre, και από τον οποίο ζητήθηκε, σύμφωνα με τον νόμο, να εκτιμήσει την αγοραία αξία του ενεργητικού που πωλήθηκε στην P & G (βλ. σκέψη 14 ανωτέρω). Ο ελεγκτής προσδιόρισε την αξία του εν λόγω ενεργητικού σε τιμή χαμηλότερη από αυτήν που είχε προσδιορίσει το γραφείο Galtier. Η Scott επισύναψε στο από 24 Δεκεμβρίου 1999 έγγραφό της δύο πίνακες όπου παρατίθενται εν περιλήψει τα περισσότερα στοιχεία του εν λόγω ενεργητικού.
- 128 Πρέπει να προστεθεί ότι, με το έγγραφο της 21ης Φεβρουαρίου 2000, οι γαλλικές αρχές επικαλέσθηκαν επίσης τις εν λόγω εκτιμήσεις και επισύναψαν τους ίδιους πίνακες που είχε επισυνάψει η Scott στο από 24 Δεκεμβρίου 1999 έγγραφό της. Πάντως, η Επιτροπή δεν ζήτησε από τις γαλλικές αρχές να προσκομίσουν τις εν λόγω εκτιμήσεις ούτε ρώτησε τις αρχές αυτές ως προς τις συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκαν.
- 129 Η Επιτροπή αναφέρει πολλούς λόγους για τους οποίους δεν θεώρησε ότι οι εκτιμήσεις αυτές ήταν λυσιτελείς εν προκειμένω.
- 130 Με τα δικόγρατά της καθώς και με την απάντησή της στις ερωτήσεις που της έθεσε το Πρωτοδικείο, η Επιτροπή τονίζει ότι η Scott δεν προέβαλε με την υπό κρίση προσφυγή επιχειρήματα όσον αφορά τη μη ύπαρξη των εν λόγω εκθέσεων και ότι, συνεπώς, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση για τον λόγο αυτό. Ομοίως, υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα ανέφερε την εκτίμηση της Γαλλικής φορολογικής αρχής μόνο με το υπόμνημά της απαντήσεως και ότι επομένως το επιχειρήμά της αυτό είναι απαράδεκτο (βλ. σκέψη 81 ανωτέρω).
- 131 Ωστόσο, η Scott προέβαλε σφάλμα της Επιτροπής όσον αφορά την εκτίμηση της αξίας του επίμαχου οικοπέδου και υπογράμμισε την έλλειψη προσοχής από την Επιτροπή κατά την εξέταση του φακέλου (βλ. σκέψεις 64 έως 71 ανωτέρω). Δεδομένου ότι αμφισβητήθηκε ο καθορισμός της αξίας του επίμαχου οικοπέδου,

στο Πρωτοδικείο εναπόκειται να ασκήσει πλήρη έλεγχο επί του θέματος αυτού (βλ. σκέψη 91 ανωτέρω). Εξάλλου, η προσφεύγουσα είχε δικαίωμα να παράσχει διευκρινίσεις συναφώς με το υπόμνημά της απαντήσεως, συμπεριλαμβανομένης της επικλήσεως της εκτιμήσεως του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου που πραγματοποίησε η Γαλλική φορολογική αρχή.

132 Κατά την Επιτροπή, η ύπαρξη των εκτιμήσεων αυτών προβλήθηκε εκπροθέσμως κατά τη διαδικασία. Ούτε άλλωστε έλαβε τα αναγκαία αποδεικτικά έγγραφα. Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Δεδομένου ότι η Επιτροπή επέτρεψε στη Γαλλική αντιπροσωπεία να υποβάλει παρατηρήσεις μετά τη σύσκεψη της 7ης Δεκεμβρίου 1999, ήταν υποχρεωμένη να εξετάσει πλήρως τις εν λόγω παρατηρήσεις. Η Επιτροπή, σύμφωνα με την υποχρέωσή της να προβεί σε επιμελή και αμερόληπτη εξέταση του φακέλου στο πλαίσιο του άρθρου 88 ΕΚ, έπρεπε να εξετάσει τις εν λόγω πληροφορίες και να ζητήσει να προσκομιστούν οι εκτιμήσεις αυτές τις οποίες είχε προτείνει να υποβάλει η Scott.

133 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι εν λόγω εκτιμήσεις δεν θα ήταν χρήσιμες. Αφενός, οι διαρρυθμίσεις είχαν πραγματοποιηθεί «με συγκεκριμένες προδιαγραφές» για τη Scott και οι εν λόγω εκτιμήσεις δεν αποτελούσαν αξιόπιστη βάση για τον υπολογισμό της αξίας της ενισχύσεως προς τη Scott. Αφετέρου, οι εν λόγω εκτιμήσεις πραγματοποιήθηκαν πολλά έτη μετά την επίμαχη πώληση και, επομένως, δεν μπορούσαν να αποτελέσουν αξιόπιστη ένδειξη για την αξία του επίμαχου οικοπέδου.

134 Μολονότι οι εν λόγω εκτιμήσεις δεν πραγματοποιήθηκαν κατά τον χρόνο της επίμαχης πώλησεως, θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμες στον βαθμό που αποτελούν τις μόνες προφανώς ανεξάρτητες εκτιμήσεις, οι οποίες επιχειρούν να προσδιορίσουν την αγοραία αξία του επίμαχου οικοπέδου χρησιμοποιώντας μεθόδους εκτιμήσεως γενικώς παραδεκτές. Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι οι εκτιμήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν από ανεξάρτητους πραγματογνώμονες ούτε τις μεθόδους που χρησιμοποίησε το γραφείο Galtier και ο ελεγκτής. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή θα έπρεπε τουλάχιστον να εξετάσει το περιεχόμενο των εν λόγω εκτιμήσεων προκειμένου να σταθμίσει την αποδεικτική τους ισχύ.

- 135 Πρέπει να αναφερθεί, συναφώς, ότι η φάση ελέγχου του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ έχει ως σκοπό να επιτρέψει στην Επιτροπή να διαφωτιστεί πλήρως επί του συνόλου των στοιχείων της υποθέσεως (βλ. απόφαση Sytraval, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 38, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επομένως, η Επιτροπή οφείλει να συγκεντρώσει όλες τις αναγκαίες γνώμες προκειμένου να διαφωτιστεί πλήρως επί του συνόλου των στοιχείων της υποθέσεως πριν τη λήψη της αποφάσεώς της (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 20ής Μαρτίου 1984, 84/82, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 1451, σκέψη 13, και Sytraval, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 39). Πάντως, εν προκειμένω, η Επιτροπή παρέλειψε να εξετάσει γνώμες οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν αποδεικτική ισχύ για τον προσδιορισμό της αξίας του επίμαχου οικοπέδου.
- 136 Πρέπει να προστεθεί ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή έλαβε γνώση για τις άλλες εκτιμήσεις του επίμαχου οικοπέδου πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης αποφάσεως δεν αποδεικνύει ούτε ότι το ποσό των 31 εκατομμυρίων FRF που κατέβαλε η Scott αντιστοιχούσε στην αγοραία αξία ούτε ότι η εκτίμηση της Επιτροπής ήταν εσφαλμένη. Οι άλλες αυτές εκτιμήσεις είναι λυσιτελείς στον βαθμό που η Επιτροπή είχε ενημερωθεί, κατά τον χρόνο της εκδόσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ότι υπάρχουν εκτιμήσεις του επίμαχου οικοπέδου αντίθετες με τη δική της εκτίμηση. Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα για να εξαλείψει την αβεβαιότητα ως προς την εκτίμηση αυτή, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι δεν διεξήγαγε την έρευνα βάσει του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, σύμφωνα με την υποχρέωσή της περί επιμελούς και αμερόληπτης εξετάσεως.
- 137 Πέραν του γεγονότος ότι η Επιτροπή όφειλε να ζητήσει την προσκόμιση των εν λόγω εκτιμήσεων, θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει και άλλα μέσα για να λάβει τις αναγκαίες εν προκειμένω πληροφορίες. Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα, χωρίς ωστόσο να είναι υποχρεωμένη, να απευθυνθεί σε εξωτερικούς εμπειρογνώμονες (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 1997, T-106/95, FFSA κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-229, σκέψη 102, και της 25ης Ιουνίου 1998, T-371/94 και T-394/94, British Airways κ.λπ. και British Midland Airways κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2405, σκέψη 72). Επομένως, η Επιτροπή θα μπορούσε να διατάξει πραγματογνωμοσύνη για την αξία των οικοπέδων στην εν λόγω τοποθεσία κατά τον Αύγουστο του 1987. Η πραγματογνωμοσύνη αυτή θα μπορούσε να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη, εν προκειμένω, ενόψει της αβεβαιότητας που μπορεί να έχει ο αναδρομικός καθορισμός της αγοραίας τιμής των οικοπέδων από την Επιτροπή (βλ. σκέψη 93 ανωτέρω).

- 138 Μολονότι η εκτίμηση από πραγματογνώμονα είχε πραγματοποιηθεί αναγκαστικά δέκα έτη και πλέον μετά την επίμαχη πώληση, ένας τοπικός πραγματογνώμονας ακινήτων, που είχε γνώση της αγοράς το 1987, και ειδικότερα όσον αφορά τις πωλήσεις ισοδύναμων οικοπέδων υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, θα μπορούσε να δια φωτίσει την Επιτροπή ως προς το αν υπήρχε ή όχι αντιστοιχία μεταξύ των ενδείξεων αυτών και της σταθμισθείσας από την Επιτροπή αξίας.
- 139 Πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί ότι η Scott και η Γαλλική Δημοκρατία, με τα έγγραφά τους της 24ης Δεκεμβρίου 1999 και της 21ης Φεβρουαρίου 2000 αντίστοιχα, ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι το επίμαχο οικόπεδο είχε πωληθεί από τη Scott/KC στην P & G το 1998 έναντι 27,6 εκατομμυρίων FRF (4,2 εκατομμύρια ευρώ), προκειμένου να στηρίξουν την άποψή τους ότι το επίμαχο οικόπεδο άξιζε 31 εκατομμύρια FRF το 1987. Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι η πώληση προς την P & G έλαβε χώρα υπό κανονικές συνθήκες αγοράς. Η πώληση αυτή, μερικά έτη μετά την επίμαχη πώληση, θα μπορούσε να αποτελέσει ένδειξη για την αξία του επίμαχου οικοπέδου.
- 140 Πάντως, η Επιτροπή δεν θεώρησε ότι έπρεπε να ελέγξει την ακρίβεια του αριθμού αυτού (αιτιολογική σκέψη 163 της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Η Επιτροπή εξήγησε ότι η KC, ενόψει των ζημιών από την εκμετάλλευση του χώρου και της αποφάσεώς της να σταματήσει τη λειτουργία του εργοστασίου τον Ιανουάριο του 1998, ήταν έτοιμη να δεχθεί κατώτερη τιμή πωλήσεως. Ειδικότερα, η KC είχε ήδη επενδύσει στον εν λόγω χώρο οπότε οι δαπάνες αυτές έπρεπε, κατά την Επιτροπή, να θεωρούνται μη ανακτήσιμες. Η KC βρισκόταν επομένως, το 1998, σε πολύ διαφορετική κατάσταση από ό,τι οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης το 1987, οι οποίοι γνώριζαν ήδη ότι η επένδυσή τους θα οδηγούσε σε ζημία της τάξεως περίπου των 60 εκατομμυρίων FRF (9,2 εκατομμύρια ευρώ) και οι τιμές δεν ήταν επομένως συγκρίσιμες (αιτιολογικές σκέψεις 164 έως 166 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).
- 141 Πρέπει να υπενθυμιστεί συναφώς ότι, κατά την Επιτροπή, το επίμαχο οικόπεδο άξιζε, το 1987, 70,588 εκατομμύρια FRF. Ακόμη κι αν υποθεθεί ότι η KC ήταν έτοιμη να δεχθεί κατώτερη τιμή για το οικόπεδο αυτό, πρέπει να αναφερθεί ότι η KC πώλησε, σύμφωνα με την ανάλυση της Επιτροπής, το οικόπεδο με ζημία 42,9 εκατομμυρίων FRF, δηλαδή με ζημία που αντιστοιχεί στο 60 % της αξίας του επίμαχου οικοπέδου. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή έπρεπε να εξετάσει σοβαρότερα την τιμή πωλήσεως των 27,6 εκατομμυρίων FRF το 1998, η οποία ήταν,

εν πάση περιπτώσει, σχετικά εγγύτερη στην αξία του επίμαχου οικοπέδου κατά τη Scott. Συγκεκριμένα, το γεγονός ότι η ΚC έλαβε το 1998 λιγότερα για την πώληση του επίμαχου οικοπέδου από αυτά που είχε πληρώσει η Scott το 1987, παρά τη γενική αύξηση των τιμών των ακινήτων, καθιστά πλέον πιστευτή ως αγοραία τιμή την τιμή που πλήρωσε το 1987 η Scott.

- 142 Επομένως, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της πληροφορίες οι οποίες θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες για τον καθορισμό της αγοραίας αξίας που είχε το επίμαχο οικόπεδο τον Αύγουστο του 1987.

— Ως προς τη διαταγή παροχής πληροφοριών

- 143 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν η αξία στην οποία εκτιμήθηκε το πλεονέκτημα που προέκυπτε από την προνομιακή τιμή του επίμαχου οικοπέδου ήταν ανακριβής, είχε δικαίωμα, και μάλιστα ήταν υποχρεωμένη, να τη δεχθεί λόγω της μη συνεργασίας και της ελλείψεως ακριβέστερων πληροφοριών από την πλευρά των γαλλικών αρχών. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή θεωρεί ότι είχε δικαίωμα να λάβει απόφαση βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών (αιτιολογικές σκέψεις 97 έως 99 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).

- 144 Από τη νομολογία προκύπτει ότι η Επιτροπή έχει την εξουσία να λαμβάνει απόφαση με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες όταν πρόκειται για κράτος μέλος το οποίο δεν τηρεί την υποχρέωση συνεργασίας που υπέχει και δεν της παρέχει τις πληροφορίες που ζήτησε η ίδια για να εξετάσει αν μια ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-301/87, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-307, στο εξής: απόφαση Boussac, σκέψη 22, και Γερμανία και Pleuger Worthington κατά Επιτροπής, σκέψη 75 ανωτέρω, σκέψη 26). Εντούτοις, πριν λάβει μια τέτοια απόφαση, η Επιτροπή πρέπει να τηρήσει ορισμένες διαδικαστικές προϋποθέσεις. Ειδικότερα, πρέπει να υποχρεώσει το κράτος μέλος να της προσκομίσει, εντός προθεσμίας που καθορίζει, όλα τα έγγραφα, τις πληροφορίες και τα στοιχεία που απαιτούνται για να λάβει απόφαση σύμφωνη με τις επιταγές του άρθρου 88 ΕΚ. Μόνο σε περίπτωση που το κράτος

μέλος παραλείπει, παρά την εντολή της Επιτροπής, να προσκομίσει τα ζητούμενα πληροφοριακά στοιχεία, η τελευταία έχει την εξουσία να περατώσει τη διαδικασία και να λάβει απόφαση διαπιστώνουσα το συμβατό ή το ασυμβίβαστο της ενισχύσεως προς την κοινή αγορά βάσει των στοιχείων που έχει στη διάθεσή της (απόφαση Boussac, προαναφερθείσα, σκέψεις 19 και 22). Οι προϋποθέσεις αυτές επαναλαμβάνονται και συγκεκριμενοποιούνται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στο άρθρο 10, παράγραφος 3, και στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999. Έτσι, από το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού προκύπτει ειδικότερα ότι η απόφαση με την οποία διατάσσεται το οικείο κράτος μέλος να παράσχει πληροφορίες πρέπει να ορίζει «ποιες πληροφορίες ζητούνται».

¹⁴⁵ Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, «[στην] απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή αναφέρει συνοπτικά τα σημαντικότερα πραγματικά και νομικά ζητήματα, προβαίνει σε προσωρινή εκτίμηση σχετικά με τον χαρακτήρα του σχεδιαζόμενου μέτρου ως ενίσχυσης και εκθέτει τις αμφιβολίες της για το συμβατό του μέτρου με την κοινή αγορά». Με την απόφαση αυτή και με τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, το κράτος μέλος και οι λοιποί ενδιαφερόμενοι πληροφορήθηκαν τα πραγματικά περιστατικά στα οποία επρόκειτο να στηρίξει την απόφασή της η Επιτροπή. Επομένως, αν οι ενδιαφερόμενοι θεωρούσαν ότι ορισμένα πραγματικά περιστατικά περιλαμβανόμενα στην απόφαση περί κινήσεως επίσημης διαδικασίας εξετάσεως ήταν εσφαλμένα ή ανακριβή, όφειλαν να το γνωστοποιήσουν στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία, ειδάλλως δεν θα μπορούσαν πλέον να αμφισβητήσουν τα περιστατικά αυτά στο πλαίσιο της δικαστικής διαδικασίας (βλ. επ' αυτού, όσον αφορά το κράτος μέλος, την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1994, C-278/92 έως C-280/92, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4103, σκέψη 31).

¹⁴⁶ Πάντως, σύμφωνα με τις αρχές που συνάγονται από τη νομολογία και την κανονιστική ρύθμιση, οι οποίες παρατίθενται στις σκέψεις 144 και 145 ανωτέρω, ελλείψει αντίθετων πληροφοριών από τους ενδιαφερομένους, η Επιτροπή δικαιούται να στηρίζεται στα στοιχεία που διαθέτει τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως, έστω και αν αυτά είναι εσφαλμένα, όταν η Επιτροπή έχει απευθύνει στο κράτος μέλος διαταγή σχετικά με την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών. Αν αντιθέτως δεν απευθύνει διαταγή στο κράτος μέλος περί παροχής πληροφοριών όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά στα οποία προτίθεται να στηριχθεί, η Επιτροπή δεν μπορεί να δικαιολογεί στη συνέχεια τα ενδεχόμενα πραγματικά σφάλματα

διατεινόμενη ότι, τη στιγμή της λήψεως της αποφάσεως περί περατώσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως, βασίμως μπορούσε να λάβει υπόψη μόνο τα διαθέσιμα τότε πληροφοριακά στοιχεία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Οκτωβρίου 2005, T-318/00, Freistaat Thüringen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-4179, σκέψη 88).

- 147 Επομένως, αν η Επιτροπή στηρίζει απόφαση σε διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με ορισμένα πραγματικά στοιχεία χωρίς να τηρήσει, στη συγκεκριμένη περίπτωση, τις διαδικαστικές προϋποθέσεις που δέχεται η νομολογία και τις οποίες επιβάλλει ο κανονισμός 659/1999, το Πρωτοδικείο μπορεί να ασκήσει τον έλεγχό του σχετικά με το αν το γεγονός ότι ελήφθησαν υπόψη τα εν λόγω πραγματικά στοιχεία θα μπορούσε να οδηγήσει σε σφάλμα εκτιμήσεως με αποτέλεσμα να θίγεται το κύρος της προσβαλλομένης αποφάσεως (απόφαση Freistaat Thüringen κατά Επιτροπής, σκέψη 146 ανωτέρω, σκέψη 89).
- 148 Επιπλέον, το δικαίωμα της Επιτροπής να λάβει την απόφασή της στηριζόμενη σε διαθέσιμες πληροφορίες προϋποθέτει, ωστόσο, ότι οι πληροφορίες που διαθέτει είναι αξιόπιστες.
- 149 Συγκεκριμένα, η άρνηση συνεργασίας κράτους μέλους δεν συνεπάγεται ότι η συμπεριφορά της Επιτροπής δεν ελέγχεται από τον κοινοτικό δικαστή. Η Επιτροπή μπορεί να χρησιμοποιήσει όλες τις εξουσίες της για να λάβει, στο μέτρο του δυνατού, τις εν λόγω πληροφορίες και να ενεργήσει με επιμέλεια. Ενόψει του γεγονότος ότι διαταγή ανακτήσεως, όπως εν προκειμένω η επίδικη, έχει αποτελέσματα σε τρίτους, η Επιτροπή πρέπει να κάνει χρήση όλων των εξουσιών που διαθέτει για να αποτραπεί το ενδεχόμενο να έχει η μη συνεργασία του κράτους μέλους αρνητικές και αδικαιολόγητες συνέπειες σε τρίτους (βλ. σκέψη 59 ανωτέρω).
- 150 Εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν είχε δικαίωμα, σύμφωνα με τη νομολογία και δυνάμει του άρθρου 13 του κανονισμού 659/1999, να λάβει απόφαση βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, εφόσον οι διάδικοι της κοινοποίησαν αντίθετες πληροφορίες τις οποίες αρνήθηκε να λάβει υπόψη της (βλ. σκέψεις 125 έως 128 ανωτέρω).

- 151 Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν χρησιμοποίησε την εξουσία της να απευθύνει διαταγή προκειμένου να ζητήσει ορισμένες λυσιτελείς πληροφορίες σχετικά με την αξία της εν λόγω ενισχύσεως. Ειδικότερα, ουδέποτε απηύθυνε διαταγή προς τις γαλλικές αρχές, με απόφαση διαταγή παροχής πληροφοριών εκδοθείσα δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/1999, να παράσχουν ακριβείς πληροφορίες όσον αφορά την αγορά του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου από τον Δήμο Ορλεάνης (βλ. σκέψεις 114 έως 119 ανωτέρω).
- 152 Με έγγραφο της 2ας Μαΐου 1999, η Επιτροπή ζήτησε, κατά τρόπο ακριβή, από τις γαλλικές αρχές να «προσκομίσουν τις διάφορες συμβάσεις αγοράς που συνήφθησαν (συμπεριλαμβανομένων ειδικώς των τιμών κτήσεως) μεταξύ του Δήμου Ορλεάνης και των έξι επιχειρήσεων που είχαν αγοράσει οικόπεδα στα εναπομένοντα 20 εκτάρια [η Scott αγόρασε μόνον τα 48 από τα 68 εκτάρια]». Με τη διαταγή παροχής πληροφοριών της 8ης Ιουλίου 1999, η Επιτροπή επανέλαβε, με το άρθρο 1, στοιχείο δ', το τελευταίο αυτό αίτημα. Αντιθέτως, η Επιτροπή ουδέποτε απηύθυνε διαταγή προς τις γαλλικές αρχές να προσκομίσουν τις συμβάσεις πώλησεως που αφορούσαν την αγορά από τον Δήμο Ορλεάνης του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου ή να διευκρινίσουν ποιο τμήμα των 68 εκταρίων είχε μεταβιβασθεί στη Scott. Εξάλλου, η Επιτροπή δεν ζήτησε διευκρινίσεις όσον αφορά την τιμή αγοράς των τριών τεμαχίων, από τα οποία απαρτίζεται το συνολικό οικόπεδο των 68 εκταρίων, που αγοράστηκαν τα έτη 1975, 1984 και 1987, δηλαδή την «ουσιαστική πληροφορία» σύμφωνα με το υπόμνημα απαντήσεως της ίδιας της Επιτροπής.
- 153 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διευκρίνισε επανειλημμένα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι η τιμή αγοράς του τρίτου τεμαχίου το 1987, το ίδιο χρονικό διάστημα με την επίμαχη πώληση, μπορούσε να δώσει μία πολύ χρήσιμη ένδειξη για την αξία του οικοπέδου, υπογραμμίζοντας ταυτόχρονα ότι η Γαλλική Δημοκρατία και η προσφεύγουσα ήταν υπεύθυνες για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν είχε περισσότερες πληροφορίες επ' αυτού (βλ. σκέψεις 78 και 83 ανωτέρω). Ωστόσο, η Επιτροπή θα μπορούσε να απευθύνει διαταγή προς τη Γαλλική Δημοκρατία να της παράσχει ακριβείς επ' αυτού πληροφορίες και δεν είχε δικαίωμα να βασιστεί στο κόστος του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου χωρίς προηγουμένως να έχει απευθύνει διαταγή στο κράτος μέλος να της παράσχει τις πληροφορίες αυτές.

- 154 Η Επιτροπή κάλεσε τη Γαλλική Δημοκρατία να της παράσχει όλες «τις πληροφορίες, τα στοιχεία και τα έγγραφα που χρειάζονται για να μπορέσει [...] να εξετάσει αν είναι συμβατά με το άρθρο 87 [ΕΚ] τα μέτρα που συμφωνήθηκαν υπέρ της Scott». Ωστόσο, μια τόσο γενικώς διατυπωθείσα αίτηση δεν είναι αρκούντως σαφής υπό την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/1999.
- 155 Επομένως η Επιτροπή δεν είχε εξουσία να εκδώσει απόφαση, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, βασιζόμενη στις πληροφορίες που διέθετε.

— Συμπέρασμα

- 156 Τέλος, πρέπει να υπογραμμιστεί, γενικώς, ότι, κατά το πέρας της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, η Επιτροπή είχε ή έπρεπε να είχε ενημερωθεί από πολλές διαφορετικές ενδείξεις για την αγοραία αξία του επίμαχου οικοπέδου. Όσον αφορά το μη διαρρυθμισμένο οικόπεδο, είχε πληροφορηθεί από τις γαλλικές αρχές για τη μέση τιμή αγοράς των 15 FRF/m². Θεώρησε ότι το ποσό αυτό ενίσχυε τον εσφαλμένο της υπολογισμό, βάσει των πρακτικών της συνεδριάσεως του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Ορλεάνης της 27ης Μαΐου 1994, σύμφωνα με τον οποίο η τιμή αγοράς ανερχόταν σε 16 FRF/m² (βλ. σκέψη 112 ανωτέρω). Στηριζόμενη στα πρακτικά αυτά, έπρεπε να υπολογίσει την αξία σε 23 FRF/m² (βλ. σκέψεις 110 έως 112 ανωτέρω). Η Επιτροπή είχε επίσης ενημερωθεί για την εκτίμηση του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου σε 5,5 FRF/m² στην οποία είχε προβεί η Γαλλική φορολογική αρχή (βλ. σκέψη 125 ανωτέρω). Πρέπει να αναφερθεί, ως εκ περισπού, ότι στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, η Επιτροπή καλεί το Πρωτοδικείο να λάβει υπόψη του το γεγονός ότι, όπως προκύπτει από την αρχική προσφορά του Δήμου Ορλεάνης προς την προσφεύγουσα, η αξία του μη διαρρυθμισμένου οικοπέδου ανερχόταν στην πραγματικότητα σε 40 FRF/m² (βλ. σκέψη 79 ανωτέρω).
- 157 Όσον αφορά το διαρρυθμισμένο οικόπεδο, δεν αμφισβητείται ότι η Sempel το πώλησε στη Scott στην τιμή των 31 εκατομμυρίων FRF. Το γραφείο Galtier

εκτίμησε το επίμαχο οικοπέδο, το 1996, στην τιμή των 40,6 εκατομμυρίων FRF και ο ελεγκτής το εκτίμησε σε ακόμη χαμηλότερη αξία (βλ. σκέψεις 126 και 127 ανωτέρω). Στη συνέχεια, ο χώρος πωλήθηκε από την KC στην P & G το 1998 έναντι 27,6 εκατομμυρίων FRF (βλ. σκέψη 139 ανωτέρω). Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η Επιτροπή δεν εξέτασε τις εκτιμήσεις αυτές και περιορίστηκε να στηριχθεί στο κόστος του κράτους μέλους εκτιμώντας με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι το επίμαχο οικοπέδο άξιζε 70,588 εκατομμύρια FRF.

158 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι υπήρχε σημαντική αβεβαιότητα ως προς την αξία του επίμαχου οικοπέδου και ότι η Επιτροπή δεν διεξήγαγε με επιμέλεια τη φάση εξετάσεως του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ και, ειδικότερα, δεν εξέτασε διεξοδικώς την αξία του επίμαχου οικοπέδου. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι, ενόψει του χρόνου που μεσολάβησε μεταξύ της ημερομηνίας της επίμαχης πώλησεως και της προσβαλλόμενης αποφάσεως, και ειδικότερα της επιβολής τόκων επί του αποδοτέου ποσού, οι συνέπειες του σφάλματος της Επιτροπής είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τον λαβόντα την ενίσχυση.

159 Ως εκ τούτου, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτός και να ακυρωθεί το άρθρο 2 της προσβαλλόμενης αποφάσεως στον βαθμό που αφορά την ενίσχυση που χορηγήθηκε υπό τη μορφή προνομιακής τιμής του επίμαχου οικοπέδου, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιποί λόγοι ακυρώσεως και τα επιχειρήματα που προβάλλει η προσφεύγουσα, μεταξύ των οποίων το παραδεκτό του επιχειρήματος που αφορά την επιβολή ανατοκισμού για τους σκοπούς του υπολογισμού της τρέχουσας αξίας της ενισχύσεως (βλ. σκέψη 31 ανωτέρω).

Επί των δικαστικών εξόδων

160 Με την απόφαση της 10ης Απριλίου 2003, Scott κατά Επιτροπής, σκέψη 28 ανωτέρω, το Πρωτοδικείο επιφυλάχθηκε ως προς τα δικαστικά έξοδα.

- ¹⁶¹ Με την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2005, Scott κατά Επιτροπής, σκέψη 30 ανωτέρω, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι κάθε διάδικος φέρει τα σχετικά με την αναιρετική διαδικασία έξοδά του.
- ¹⁶² Συνεπώς, το Πρωτοδικείο πρέπει πλέον με την παρούσα απόφαση να αποφανθεί επί του συνόλου των δικαστικών εξόδων των ενώπιόν του δικών.
- ¹⁶³ Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η καθής ηττήθηκε, πρέπει να φέρει εκτός των δικών της εξόδων τα έξοδα που πραγματοποίησε η προσφεύγουσα σύμφωνα με το αίτημά της.
- ¹⁶⁴ Η Γαλλική Δημοκρατία φέρει τα δικαστικά της έξοδα, σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει το άρθρο 2 της αποφάσεως 2002/14/ΕΚ της Επιτροπής, της 12ης Ιουλίου 2000, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γαλλία

υπέρ του Ομίλου Scott Paper SA/Kimberly-Clark, στον βαθμό που αφορά την ενίσχυση που χορηγήθηκε υπό τη μορφή προνομιακής τιμής του οικοπέδου που αναφέρεται στο άρθρο της 1.

- 2) Η Επιτροπή φέρει τα έξοδά της και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η προσφεύγουσα στις δίκες ενώπιον του Πρωτοδικείου.**
- 3) Η Γαλλική Δημοκρατία φέρει τα έξοδά της στα οποία υποβλήθηκε στις δίκες ενώπιον του Πρωτοδικείου.**

Cooke

García-Valdecasas

Labucka

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 29 Μαρτίου 2007.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

E. Coulon

J. D. Cooke